

A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzugás és fülfájás

minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján szakkörökben már régóta kitűnő és hathatós gyógy-módnak van elismerve. Kézzel természetesen lehet-e a dobhártyához masszázs által eredményesen hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszírozására alkalmas egyszerű, tehát nem túlságosan költséges, szolid, célszerű vibrátor feltalálásának problémája megoldást nyert, még pedig a duderstadti Loest Emil czég „Audio” nevű műszerével. Ezzel mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállítással ismét erősebben hat. Mellékkezelések, vagy uplaműszerek különböző használati célokra nem szükségesek.

Sokan azt hiszik, hogy reménytelenül kell szenn-

vedniök, mert a fülkezelés modern, tudományos haladásáról sejtelmök sincsen. Kötelessége tehát mindenkinek, a legujabb vívmányokkal és hathatós kezelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé teszik a bajjal, idült esetekben is megküzdeni. A paciensek számos elismerő levele tanuskozik a bámulatra méltó eredményről, mely ezen készülék kezelése által értelet el és a tekintélyek ajánlása mellett figyelemre méltó biztositékot nyújt az „Audio” kiváló működéséről.

A törv. bej. czég Emil Loest, Spezial-Institut, Duderstadt 14. Harz (Németorsz.), nagyothallók-nak kívánatra utbaigazitásokkal és kezelési utasítá-sokkal ellátott kimerítő könyvecskét küld. Önnek csak az „Audio”-ra (német szab.) vonatkozó köny-vecskét kell kérnie s azt azonnal teljesen költség-mentesen megkapja.

SZOBRÁNCZ

GYÓGYFÜRDŐ Ungmogyében.
Glauberós, hideg, kén, sós víz. Gyomor- és máj-betegek magyar Karisbadja.

Füldény: május 15-től szeptember 15-ig. Elődény: május 15-től június 1-ig. Utódény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30 % árszármányveval a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyóymód biztos segédit nyújt gyomor- és májbetegknél a májnak, makacs székrekedéseknel enyhén, oldólag hat, májbetegknél, ephomok és epe-kövekre oldólag hat. Vértóulásoknál, szédülések, hidegek, gutaütési rohamoknál verelőnlag, felszívólag hat, ezúsz és kőszvényes bántalmaknál e kör okozta erjedési termékekre, elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kővéség, szívelhásos-dás ellen, ezkorbetegségeknel, veséjajosoknál úgy a cukor-, mint a fehérvékivált gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint furdó különféle izadlmányokat, daganatokat, ízületi és eomb-talmakat, csontszűt kedvezően osztja, tüdvelyköros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izadlmányok, hasbártya izad-mányok felszívódást elősegíti, a legkülönlétebb makacs idült bő-rbetegségek ellen bántalmos gyorsan hat.

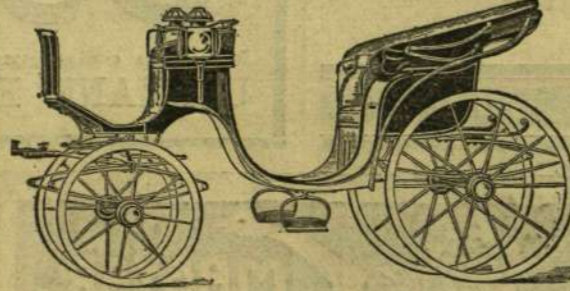
Vasuti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a fevidék és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan ké-nyelmes hárköcsikon 1 és 1/4 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ár: egy nagy láda 40 literr-gel 30 kor., kis láda 20 üveggel 14 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozásdók: „Szobráncz gyógyfurdó igazgatóságaának Szobráncz gyógyfurdó-cimzendők. Posta-és távirat-állomás helyben. A furdó igazgató-orsva: Dr. Russy Gábor Lajos. A furdó igazgatósága.

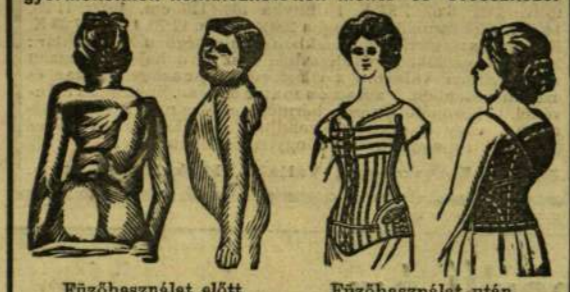
Kocsiárucsarnok

Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsi-aktára. Árjegyzék ingyen.

ANYÁK! Övjátok gyermekeiteknek hátrgerincz-elgörbüléstől. **Nincsen többé elgörbült test!** Ha az én utól nem ért a legismertebb orvosok által ajánlott ortoped-támasztó fűzőmet használja. Mésésen könnyű és hygienikus! Fordén névére hajló iskolás gyermekeknek nélkülözheletlen mentő és óvészköze.

Fűzőhasználat előtt. Fűzőhasználat után. Hasköziök, gummihártyák, mellfüzök mérték szerint készítettnek. Hölgyeknek szaksavatott női kiszolgálás. Méréskelt árak! Kifogástalan technikai kivitel jótállás mellett! Legujabb képes jubileumi árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: **KELETI J. testgyénesítő gépek gyára** Budapest, IV. kerület, Koronaherczeg-utca 17/k. sz. Alapítattott 1878. Telefon 13-76.

HERKULESFÜRDŐ
JÖZSEF FŐHERCZEG SZÁLLÓ
EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA. SZOBÁK KÉT KORONÁTÓL FELELÉ. ELSŐRANGŰ KONYHA. OLCsó ÁRAK.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes izü, kiváló jó hatásu szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a **gyomorterheléstől**. Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: minden **gyógytárban** valamint **Rozsnyay Máttyás** Arad, Szabadság-tér 8.

BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE Előkölő család otthon. legszebb fekvés, a főhercegi villák közelében, előkölő konyha — kert — Villamos, vasuti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulaj-donos: **Melly Mayer von Maybach** Prospektust küldi Bloekner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

Hall-fürdő, Felső-Ausztria. Elsőrangú jodbrómfurdó. Európa legrögibb és leggyógyhatósabb jodforrása. Idény: május 1-től ok-tóber 1-ig. Felvilágositás és prospektust küld **Direktion der Landeskuranstalten Bad-Hall**. Dr. Gerstél szanatórium a egész éven át nyitva.

IGLÓFÜRED

GYÓGYFÜRDŐ (Szepesmegeye) vasuti állomás; Igló. (Automobiljárát.) Gyönyörű fekvéssel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatórium, szénsavas furdók, fekvősarnok, hizlalókura stb. Szórakozásokról gondoskodva. Iglófüred gondnokása.

MARGIT

gyógyforrás — (Beregmegeye.) a gyomor, belak, lugszhályag s különösen a légészszervek burros bántalmaitól igen jó hatástu még akkor is, ha véréssék esete forog fenn. Megrendelhető: **EDESKUTY L.-nál** Budapest és a forrás kezelésgonál Munkács.

TOBELBAD

GYÓGYFÜRDŐ-SZANATÓRIUM Graz mellett Radiumes gyógyforrások, lvd-és furdókurák. — Diftás gyógy-kezelések, hűcs-és sóványító-kurák. — Nap-és légfürdők, „Lahman kurák” és az összes természetes gyógymódok. — Gyom-or-és bélbetegék, rheumások, kőszvényesek, légszúruratosok, ideg betegék óvszádas gyógyulási helye. — Egyéni gyógykezelés dr. **KURT LINNERT** kiváló szakorvos vezetés mellett. — Mérsékelt árak, külön felszámitások nélkül. — Magyar orvos, ma-gyar levelezés és prospektus, Sürgöny- és levélczím: Tobelbad bei Graz, Megnyitott ápr. 15-én. Elődényben külön kedvezmény.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Os. és kir. felsége József főh. udv. szál. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Kézponti víz, lég-és gőzfűtésék, légszusz és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi amalgépek stb. — Tervek, költéségetések, jövődalmi előirányzatok gyorsan készítettnek.

BADEN Wien mellett. Nagyfoku radioaktivitás. 1912-ben 31,567 furdóvendég. IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

28. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, JULIUS 13.

Szerkesztéségi iroda: IV. Várnegy-e-utca 11. Egyes szám - Előfizetési - Egészévre — 20 korona. A „Világkronika”-val - Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával - Kalföldi előfizetéséhez a postailag meg- - határozott vitéldij is csatolandó. - Kaldóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. - feltételek: Negyedévre — 5 korona.

MÁRKUS EMILIA HÜVÖSVÖLGYI VILLÁJÁBAN. — Balogh Rudolf félfotela.

A béekelt szív.

Magort kissé gondolkodóba ejtette Hortenzia hercegnő auguri figyelmeztetése, hogy óvakod- jék Jouri grófnő soiréjától. Epen azon törté a fejét felálmban, hogy nem volna-e mégis jobb, gyöngélgedés ürügye alatt, lemondani az estélyről, midőn Gergely, úgy féliz órá tájban fölébresszette. De hát a főispán úr a reggeli alvást becsüli legjobbra. Téray Béni szerint: Schillerrel tart, a ki egy órájában «Ein wohl- lüst'ger Morgentraum»-ról, kéjes hajnali álom- ról énekel. De Magory, minél inkább lerázta az álomnak ránehezülő ólomszárnyait: annál in- több elkerülhetetlenebb tartotta a budapesti utat. Alig háromnegyed óra mulva kirobogott a kapun az elegáns főispáni fogat, Magoryval és Hancsókék, öltöket, mint közös teherrel, az óriás bálányai diszbokrétával. Egy kis vas- úti kérés is volt. Hancsóké sohasem jöhetett elég korán, de hát «azért sines vasúti láza», mint azt Magory ráfogta.

A kocsiat visszaküldték Gergelyért, ki azalatt hazakerült gazdjára fekete szalon-atillájával, melyet a nagymiséen a másodéneki fűvó Ham- mel mester helyett Lidia kisasszony vett át, s mialatt a galantuomo huszár-komorníky gyón- géden enyelgett Hammelnél: sajátkezűleg vasalta ki, s aztán művészileg összehajtván és selyempapírosba göngyöltetve, vékony piros szalaggal átkötve, nyújtott át kedves mosoly kíséretében Gergely úrnak. Midőn Gergely hazat- érve, a pakkolásnál szétbontotta az atillát: nem reprodukálható cifra káromkodásba tört ki. Rettenetes látvány tárult el szemé előtt! Az atillát oly tüzes vassal vasalták ki, hogy egy szivalakú égett folt esett a baloldali. Egy béekelt; beégett szív! Alája a szabó czimkar- tyája volt tüze, melyen bocsánatot kérnek a megtörtént balesetért, azzal az ígérettel, hogy a minta után vett mérték szerint, minden díj nélkül, egy szakasztott mású, hasonló atillát készítenek. De attól aztán Gergelynek torkán akadt a szava, midőn a használhatatlanná vált atilla helyett más atillát akart ehelyezni a böröndben és látta, hogy egyetlen egy szalon ruhadarab nincs a sifonéban! Gergelynek még ma semmi keresni valója nem volt a szekré- nyekben, mert az a barna zekeöltőzet, melyet gazdjára az útra magára vett, már tegnap este óta előkészítve, a ruhafogason függött. A ruha eltűnését nem hozta az álszent Vadással kap- csolatba, ki infanterista létere, nem bírta el a sok finom itókat, a mikből boldog-boldogtalannak jutott és most ott fekszik a házban valah- ol, valami sötét melkékambitus zugában.

A huszár-komorníky alig egy felpercczel ér- kezett a vonat elindulása előtt a pályaudvarra. Még szerencsésen felkapaszkodott a vonatra, mely, alig csapta rá a kalauz az ajtót, Rosen- müller Orbán s Vogelhuber pére et fils bucsú- üdvözlési és kendőbogatásai elől menekülve, elrohogott. Csak az a bizonyos bajusz, a min- dig kitűnően értesült rendőrkapitány hiányzott a peronon.

— Ezer furkák, menyköves, bűdös kenszágú pokoli égő villám és muszkaországi menydör- gős jéges guta üssön bele minden kalendarium csinálódó: holnap épen vasárnap van! — ká- romkodott Gergely magában. A kocsiszakasz folyosóján komor arccal masírozott föl és alá, s nem állt szóba, amár második osztályban utazott, a sok buta úri civilizárcsúr utitársai- val.

— Magory meg önézetesen dicekedett ön- maga előtt a külön szalonkocsi- ban, hogy ő meg nem szeppen, meg nem hátrál soha és kényel- mesen hátravetette magát ülőhelyén. Alig szólt valamit, de Hancsóké sietett át a múlt napok ünnepegeiről, különösen a tegnapi bálról be- szélve, ellenmondásaival egy kicsit felvillá- nyozni. Aztán lassankint egymásután elszere- gettek és Hancsóké is az ölében fekvő hir- lapokra hullott kialudt szivára.

— Az idő eljárt és egyszerre csak a kalauz az Erdővárosra, az egymást keresztező két vonat közös étekező-állomására való érkezést jelentette.

— Erdősor a Ladány-grófik állomása is, — jegyezte meg Hancsóké.

— Ah, — kiáltott fel Magory.

— És újra lelki szemei előtt vonult el az az érdekes kép, mely itt a pernonon lekötötte figyelmét. Magas, sugár, búska meg... És most vége még az álmadozásnak is. Ez az a bizonyos: vég a kezdet előtt. Izgalom, remény- telenség édes-kinos mámorea ejtette hatalmába egész valóját.

Több mint egy negyedóra folyt le a huszonöt percznyi várakozási időből, mely alatt az étke- zés procedurája Hancsóké matre de table = tisztése mellett, ad normam: odautazás folyt le, midőn egyszerre a mindenütt jelenlévő Ver- peléti lépett a kocsiszakaszba. Hancsóké mind- járt incselkedni kezdett vele:

— Megjárta már a császárvárost? A főher- czeg úr hogy érzi magát?

A riporter-generális ignorálván az ironikus czélszót, így válaszolt:

— Az éjjel a némethuniai vasúti állomáson hallottam, hogy ő fensége a tegnapi délutáni vonattal váratlanul Budapestre utazott. Tehát Vámosi társaságában Erdősorásig jöttem, mely- nek állomáshelyére minden felülről vagy alul- ról érkező vonatkozó a nagybeteg országzász- lósa kocsiját vettem igénybe. A közeli kastély- ból megnyugtató hírekkel visszatérve, örvendek, hogy a kitűnő Ladyvel az ország városába utazhatom.

Verpeléti erre egy papírszeletet adott át Magorynek.

— Főispán úr, bátor vagyok egy feladott sürgönyöm fogalmazását átnyujtani.

Magory hangosan felolvasta. A némethuniai rendőrkapitányhoz intézett távirat szövege volt, az ellopott főispáni ruhákat dolgában.

Szenzáció. Csak Hancsóké maradt hű «Nil admirari!» jelszavához.

— Gergelytől hallotta? — szölte Hancsóké meglepetésből magához térve.

— De hát mikor történt? Hogyan történ- hetett?! — pattant fel indultatosan Magory.

A mozdony fűtyült. A vonat tova robogott. Hancsóké megszólalt:

— Verpeléti úr egyben a rendőrséget is nyomra vezette.

Hancsóké ellenmondva újra incselkedett:

— Az nem volt nehéz dolog, mikor, mint sürgönyzi, egy ismerős sötét alakot látott a ház előtt olálkodni.

A riporter-generális, jogosult önézetében, csendes részvétellel tekintett Hancsókéra és így szölte:

— Úgy van! De én ugyanazt az alakot teg- nap, midőn a főispáni bálhoz a yasútról a vá- róba kocsi- utam, ugyanazt a gyanus alakot lát- tam, a mint Graupenhofer úr neki valamit sut- togva nagyon magyarul agatott. Ez az egyik nyom. A másik nyom az, hogy midőn tegnapelőtt a Némethuniai- ból a vasúthoz kocsi- utam: útközben egy fodrászbólba benéztem. Azalatt, míg Hugler Pantaleon, kit a főispáni bálról ismer- nek, (mozgás) nagy csodálkozásomra, Rózsai Lidi, azaz Lidia kisasszony, a főispán úr egy ismerőse, volt ismerőse.

— Kérem, semmi pikantériát, — szemérme- teskedett Hancsóké.

— Már azt is tudja, hogy csak: volt! — morogta Magory fogai közt.

— Ment el az üzlet ajtaja előtt, — folytatta fennakadás nélkül az elbeszélő. «Méltyóztassék szemlélni: Ő az a női hölgy, — mondá nekem a maga ékes nyelvezetén a Figaró, — a ki a diszól közgyűlésen karzati helyfoglalásáról za- varólóg leszólkolt!»

Magory nagy szemeket meresztett. Hancsóké ellenkezett:

— Hihetetlen!

Verpeléti kedélyesen gunyolódva, tovább be- szölte:

— Egy végkielégítéssel szárnyra bocsátott szerelmi gerlice, egy donjuáni szalonkirály el- bocsátott kedvese (Hancsóké német-állomá- rászjateka) sok mindenre képes. Ez nem lopás; de cselszövés, idétlen bosszú műve.

— Ah mit, a leány csak eszköz volt! — fak- dalt ki Magory. — De mit akartak elérni ezzel a gaz, buta intrikával?

Verpeléti rendőri ösztöne és diplomáciai raveszsága adta meg e kérdésre a felvilágosító feleletet:

— A mint hogy a karzati közbekülszéllel arra akarták bírni a főispánt, hogy komoly el- határozása ellenére, némétil is beszéljen a disz- gyűlésen: épp úgy, most a magyar ruhától fosztották meg, hogy kénytelen legyen ma mi- niszterelnöki estélyen, Jouri grófnő soiréján frakkban megjelenni és megszögni az ifjúkori szent fogadást, lábbal tipornia szittyá követke- zetessége.

Magory gyorsan válaszolt:

— Mindez így lehet! De rosszul számított a nemes kompanyia. Gergely elhozta a rajtam volt báli öltözetet.

Ezalatt egy kisebb állomáshoz értek, mely- nél a vonat két perczig szünetel. Mielőtt az újra megindult: Gergely már benn volt a gaz- djára szakaszában a börönddel. Verpeléti egy előzetes figyelmeztetésére jött a regementrap- portra. A riporter-generális előhúzza a börönd- ből az inkriminált ruhadarabot, szétbontotta és odatartotta a társaság szemé elé.

— Az atillát a mellén megegették, — kiál- tott fel hirtelen Hancsóké. — Epen a szíve táján van a borzasztó seb! — És fölka- zogott e- mulatságos szomorú látványon.

— Szörnyűség! Hogy történt? — riadt Ger- gelyre Magory.

— Az atilla egy kicsit elgyűrődött és te- gyertyapeccés lett a bálban, jelentem alás- san. Tehát a szabóhoz vittem. A görögországi, a pesti Rózsai Lidi vette át kényes kezeivel és mégis megégett rajta a baj. De, jelentem alás- san, itt az adresz-cédula, a hol pardont kér a snájdárné és igéri, hogy rögvést új atillát liferál.

— Süsse meg, — vágott bele Magory rusz- tikus úri módon.

— Kétségtelen, — szölte Verpeléti, — hogy Lidia kisasszony, kinek a fejeuskéje a bálterem karzatán egy-egy pillanatra észrevehető volt, részese vagy elkövetője a bűnös esínynek, mely- nek orgazdája az a bizonyos hordár és bűn- szerzője Graupenhofer; bár a nyomok egészen a Várhelyi-palotához vezetnek.

— De én el akarok menni az estélyre! — fakadt ki Magory.

Verpeléti nevetett:

— A frakkos társaságba, hol még a honvé- delmi miniszter is frakkban jelenik meg.

— De hol kapni Budapestben kész magyar szalonruhát? — jegyezte meg Hancsóké.

— Aztán ma vasárnap van — jelentem alás- san, hogy a —! — szölte meg haptáknak Ger- gely, de a többi már csak befelé morogta.

— Hát ne menj el az estélyre! — volt Han- csóké józan közvetítő javaslat.

Magory kész volt a válasznak:

— Elmegyek! De hogy miképpen jelenek meg, azt még nem tudom. De elmegyek!

Az előkerült karakter.

Következett az utolsó állomás Budapest előtt. Magory belátta, hogy semmi kilátása sincsen egy új szalon-atilla előteremtésére. Attól a né- hány magyar ruhában járó képviselőtársától, kiknek más testalkatuk is van, csak nem köl- csönözhet ki egy viselt atillát. És hol találja őket vasárnap délután? Ennélfogva nem marad egyéb hátra, mint hogy frakkban jelenjen meg. No, persze, csak ez egy alkalomra. A vis maior,

nem fogadja és erről értesít. De most már csak az a kérdés, hogy meg van-e még unifor- misod?

— Tudja Isten! Hát gondoltam én vele! — válaszolt Magory. — Talán megették a molycok; talán ellopottak a többi diszruhával.

— Pedig az egyenruha kisértett volna a baj- ból. Mert, hogy elmenj a mai estélyre, magam is kivánon. Úgy látszik, valami készül ellened. De azért ne tarts semmitől, mert ott leszek én is!

Magory e beszéd alatt izgatottan járt fel s alá, a mennyre a szük kis szalon határai meg- engedtek.

— De hát hol az a huszártsziszti ruha?! — kiáltott fel végre. — Gergely! Gergely!

A huszár-komorníky sarkantyút bosszantó sietésséggel berukkolt, karján egy gondosan be- tartak csomaggal.

— Itt az egész tsiztúri parádés mundér fixun- fert! — jelentette alásan. — Vadonat új, nu- meró ájncz; ragyogó, tisztá, mint a friss har- matban furdött szüleány lehellete. Akkorá folt sava rajta, mint egy finum anglusz tü foka.

— És a miniszter és főispán nagy meglepé- tésére, mint diadalmi trófeákat, mutatta a sarvas- bőrrel bevont kardot és a két piros bagaria- dobzót, melyben a csákó, a vitézkötéssel, vala- mint az arany-öv és az ezüst tölténytartó volt elhelyezve. Azonkívül a selyem behuzattal el- látott, ragyogó aranyzsinóros, buzavirágzínű atillát, mentét és piros nadrágot, s odakfektette az asztalra az egész fényes huszárdicsőséget. Még előkerült a polituos kaptafára vert ezüst- sarkantyús chagrin-bőr csizma is.

— Hát, maga ezermester, honnét kerítette elő ily gyorsan ezt a diszuniformist? — kér- dezte meglepetve Lászlóffy.

— Jelentem alásan, onnanfelülről a laká- sunkról hoztam le a kerynellet. A fráj bocsát- tott be. A hálószoba nagy sifonéria alján pihent az egész parádé, szűzodhányval betakarva, szagnéküli parifimal behintve és lepedőben bevarra.

Magory, ki eddig ámultában szóhoz nem jutott, örömtől szikrázó szemekkel e szavakra fakadt:

— Hallja, Gergely szakaszvezető, magánál külön puemájszter nincs ezen a czudar vilá- gáson!

— Komolyan mondom, — tette hozzá a mi- niszter mosolyogva, — hogy ily előrelátó, bra- vuros, ügyes huszár-adjutánssal oldalodan, a minő Gergely vitéz, bátran keresztül vágat- hatsz az Operenzián-tüli égő gyeheknán és tréfadolog lesz hódolásra bírni a lázongó Némethunniát. No, hát most, Béla barátom, csak az a kérdés, — szölte helyéről kelve, — hogy nem szorultál-e ki egy kicsit a huszáratillából?

— Az angyalát, kegyelmes uram! — pattant fel főnöke ellen a főispán, kit akhillesi gyón- géjén sebeztek meg, — és egyet rántva a szij- ján, hetykén egyenesre kivágta magát.

Gergely keményen szekundált:

— A ki vitéz huszár volt, az riktájkban ma- rad végig, mint jerikóhi czédrus a sioni kárpát- hegy tetején! Az atilla pászolni fog, mint a telivér arabus csikón az udonat nyereg, mert — már előre gondunk volt, hogy egy kicsit bő- vebbire szabják.

Gergely mégis valami igazítani valót talált az atillán és kivitte az irodából rögtönzött al- tiszti szobába.

Lászlóffy pedig mosolyogva ért mondta:

— Meg vagyok nyugtatva. . . Most Isten veled! — folytatta komolyan. — Még egy kis dolgom van az estély előtt. Hellmuth, Karád- megye főispánja alatt egyre folynak a szerb és román nemzetiségű izgatások, s jól tudod, hogy a minisztertanács többsége csak a német nem- zetiségi elemekkel szemben elnéző, a lajhán- túliak iránti tekintetből. . . De azért te csak haladj tudon értelesen, megfontolva. Mind- ezek után még csak egy instrukciózom van szá- modra.

Lászlóffy szava elakadt. Magory möhön kér- dezte:

— Mi az az instrukcióz?

Bármily kegyes természetű is volt, Lászlóffy azért kimondta:

— Hogy házasodjál meg! Kövesd Téray Béni példáját. A versenyen találkoztam vele. A reg- geli gyorsvonattal érkezett menyasszonyával és Bodaszkékkel, kik a reggeli gyorsvonattal

magyarországra emelték, tovább be- szölte:

— Egy végkielégítéssel szárnyra bocsátott szerelmi gerlice, egy donjuáni szalonkirály el- bocsátott kedvese (Hancsóké német-állomá- rászjateka) sok mindenre képes. Ez nem lopás; de cselszövés, idétlen bosszú műve.

— Ah mit, a leány csak eszköz volt! — fak- dalt ki Magory. — De mit akartak elérni ezzel a gaz, buta intrikával?

Verpeléti rendőri ösztöne és diplomáciai raveszsága adta meg e kérdésre a felvilágosító feleletet:

— A mint hogy a karzati közbekülszéllel arra akarták bírni a főispánt, hogy komoly el- határozása ellenére, némétil is beszéljen a disz- gyűlésen: épp úgy, most a magyar ruhától fosztották meg, hogy kénytelen legyen ma mi- niszterelnöki estélyen, Jouri grófnő soiréján frakkban megjelenni és megszögni az ifjúkori szent fogadást, lábbal tipornia szittyá követke- zetessége.

Magory gyorsan válaszolt:

— Mindez így lehet! De rosszul számított a nemes kompanyia. Gergely elhozta a rajtam volt báli öltözetet.

Ezalatt egy kisebb állomáshoz értek, mely- nél a vonat két perczig szünetel. Mielőtt az újra megindult: Gergely már benn volt a gaz- djára szakaszában a börönddel. Verpeléti egy előzetes figyelmeztetésére jött a regementrap- portra. A riporter-generális előhúzza a börönd- ből az inkriminált ruhadarabot, szétbontotta és odatartotta a társaság szemé elé.

— Az atillát a mellén megegették, — kiál- tott fel hirtelen Hancsóké. — Epen a szíve táján van a borzasztó seb! — És fölka- zogott e- mulatságos szomorú látványon.

— Szörnyűség! Hogy történt? — riadt Ger- gelyre Magory.

— Az atilla egy kicsit elgyűrődött és te- gyertyapeccés lett a bálban, jelentem alás- san. Tehát a szabóhoz vittem. A görögországi, a pesti Rózsai Lidi vette át kényes kezeivel és mégis megégett rajta a baj. De, jelentem alás- san, itt az adresz-cédula, a hol pardont kér a snájdárné és igéri, hogy rögvést új atillát liferál.

— Süsse meg, — vágott bele Magory rusz- tikus úri módon.

— Kétségtelen, — szölte Verpeléti, — hogy Lidia kisasszony, kinek a fejeuskéje a bálterem karzatán egy-egy pillanatra észrevehető volt, részese vagy elkövetője a bűnös esínynek, mely- nek orgazdája az a bizonyos hordár és bűn- szerzője Graupenhofer; bár a nyomok egészen a Várhelyi-palotához vezetnek.

— De én el akarok menni az estélyre! — fakadt ki Magory.

Verpeléti nevetett:

— A frakkos társaságba, hol még a honvé- delmi miniszter is frakkban jelenik meg.

— De hol kapni Budapestben kész magyar szalonruhát? — jegyezte meg Hancsóké.

— Aztán ma vasárnap van — jelentem alás- san, hogy a —! — szölte meg haptáknak Ger- gely, de a többi már csak befelé morogta.

— Hát ne menj el az estélyre! — volt Han- csóké józan közvetítő javaslat.

Magory kész volt a válasznak:

— Elmegyek! De hogy miképpen jelenek meg, azt még nem tudom. De elmegyek!

Az előkerült karakter.

Következett az utolsó állomás Budapest előtt. Magory belátta, hogy semmi kilátása sincsen egy új szalon-atilla előteremtésére. Attól a né- hány magyar ruhában járó képviselőtársától, kiknek más testalkatuk is van, csak nem köl- csönözhet ki egy viselt atillát. És hol találja őket vasárnap délután? Ennélfogva nem marad egyéb hátra, mint hogy frakkban jelenjen meg. No, persze, csak ez egy alkalomra. A vis maior,

nem fogadja és erről értesít. De most már csak az a kérdés, hogy meg van-e még unifor- misod?

— Tudja Isten! Hát gondoltam én vele! — válaszolt Magory. — Talán megették a molycok; talán ellopottak a többi diszruhával.

— Pedig az egyenruha kisértett volna a baj- ból. Mert, hogy elmenj a mai estélyre, magam is kivánon. Úgy látszik, valami készül ellened. De azért ne tarts semmitől, mert ott leszek én is!

Magory e beszéd alatt izgatottan járt fel s alá, a mennyre a szük kis szalon határai meg- engedtek.

— De hát hol az a huszártsziszti ruha?! — kiáltott fel végre. — Gergely! Gergely!

A huszár-komorníky sarkantyút bosszantó sietésséggel berukkolt, karján egy gondosan be- tartak csomaggal.

— Itt az egész tsiztúri parádés mundér fixun- fert! — jelentette alásan. — Vadonat új, nu- meró ájncz; ragyogó, tisztá, mint a friss har- matban furdött szüleány lehellete. Akkorá folt sava rajta, mint egy finum anglusz tü foka.

— És a miniszter és főispán nagy meglepé- tésére, mint diadalmi trófeákat, mutatta a sarvas- bőrrel bevont kardot és a két piros bagaria- dobzót, melyben a csákó, a vitézkötéssel, vala- mint az arany-öv és az ezüst tölténytartó volt elhelyezve. Azonkívül a selyem behuzattal el- látott, ragyogó aranyzsinóros, buzavirágzínű atillát, mentét és piros nadrágot, s odakfektette az asztalra az egész fényes huszárdicsőséget. Még előkerült a polituos kaptafára vert ezüst- sarkantyús chagrin-bőr csizma is.

— Hát, maga ezermester, honnét kerítette elő ily gyorsan ezt a diszuniformist? — kér- dezte meglepetve Lászlóffy.

— Jelentem alásan, onnanfelülről a laká- sunkról hoztam le a kerynellet. A fráj bocsát- tott be. A hálószoba nagy sifonéria alján pihent az egész parádé, szűzodhányval betakarva, szagnéküli parifimal behintve és lepedőben bevarra.

Magory, ki eddig ámultában szóhoz nem jutott, örömtől szikrázó szemekkel e szavakra fakadt:

— Hallja, Gergely szakaszvezető, magánál külön puemájszter nincs ezen a czudar vilá- gáson!

— Komolyan mondom, — tette hozzá a mi- niszter mosolyogva, — hogy ily előrelátó, bra- vuros, ügyes huszár-adjutánssal oldalodan, a minő Gergely vitéz, bátran keresztül vágat- hatsz az Operenzián-tüli égő gyeheknán és tréfadolog lesz hódolásra bírni a lázongó Némethunniát. No, hát most, Béla barátom, csak az a kérdés, — szölte helyéről kelve, — hogy nem szorultál-e ki egy kicsit a huszáratillából?

— Az angyalát, kegyelmes uram! — pattant fel főnöke ellen a főispán, kit akhillesi gyón- géjén sebeztek meg, — és egyet rántva a szij- ján, hetykén egyenesre kivágta magát.

Gergely keményen szekundált:

— A ki vitéz huszár volt, az riktájkban ma- rad végig, mint jerikóhi czédrus a sioni kárpát- hegy tetején! Az atilla pászolni fog, mint a telivér arabus csikón az udonat nyereg, mert — már előre gondunk volt, hogy egy kicsit bő- vebbire szabják.

Gergely mégis valami igazítani valót talált az atillán és kivitte az irodából rögtönzött al- tiszti szobába.

Lászlóffy pedig mosolyogva ért mondta:

— Meg vagyok nyugtatva. . . Most Isten veled! — folytatta komolyan. — Még egy kis dolgom van az estély előtt. Hellmuth, Karád- megye főispánja alatt egyre folynak a szerb és román nemzetiségű izgatások, s jól tudod, hogy a minisztertanács többsége csak a német nem- zetiségi elemekkel szemben elnéző, a lajhán- túliak iránti tekintetből. . . De azért te csak haladj tudon értelesen, megfontolva. Mind- ezek után még csak egy instrukciózom van szá- modra.

Lászlóffy szava elakadt. Magory möhön kér- dezte:

— Mi az az instrukcióz?

Bármily kegyes természetű is volt, Lászlóffy azért kimondta:

— Hogy házasodjál meg! Kövesd Téray Béni példáját. A versenyen találkoztam vele. A reg- geli gyorsvonattal érkezett menyasszonyával és Bodaszkékkel, kik a reggeli gyorsvonattal

magyarországra emelték, tovább be- szölte:

— Egy végkielégítéssel szárnyra bocsátott szerelmi gerlice, egy donjuáni szalonkirály el- bocsátott kedvese (Hancsóké német-állomá- rászjateka) sok mindenre képes. Ez nem lopás; de cselszövés, idétlen bosszú műve.

— Ah mit, a leány csak eszköz volt! — fak- dalt ki Magory. — De mit akartak elérni ezzel a gaz, buta intrikával?

Verpeléti rendőri ösztöne és diplomáciai raveszsága adta meg e kérdésre a felvilágosító feleletet:

— A mint hogy a karzati közbekülszéllel arra akarták bírni a főispánt, hogy komoly el- határozása ellenére, némétil is beszéljen a disz- gyűlésen: épp úgy, most a magyar ruhától fosztották meg, hogy kénytelen legyen ma mi- niszterelnöki estélyen, Jouri grófnő soiréján frakkban megjelenni és megszögni az ifjúkori szent fogadást, lábbal tipornia szittyá követke- zetessége.

Magory gyorsan válaszolt:

— Mindez így lehet! De rosszul számított a nemes kompanyia. Gergely elhozta a rajtam volt báli öltözetet.

Ezalatt egy kisebb állomáshoz értek, mely- nél a vonat két perczig szünetel. Mielőtt az újra megindult: Gergely már benn volt a gaz- djára szakaszában a börönddel. Verpeléti egy előzetes figyelmeztetésére jött a regementrap- portra. A riporter-generális előhúzza a börönd- ből az inkriminált ruhadarabot, szétbontotta és odatartotta a társaság szemé elé.

— Az atillát a mellén megegették, — kiál- tott fel hirtelen Hancsóké. — Epen a szíve táján van a borzasztó seb! — És fölka- zogott e- mulatságos szomorú látványon.

— Szörnyűség! Hogy történt? — riadt Ger- gelyre Magory.

— Az atilla egy kicsit elgyűrődött és te- gyertyapeccés lett a bálban, jelentem alás- san. Tehát a szabóhoz vittem. A görögországi, a pesti Rózsai Lidi vette át kényes kezeivel és mégis megégett rajta a baj. De, jelentem alás- san, itt az adresz-cédula, a hol pardont kér a snájdárné és igéri, hogy rögvést új atillát liferál.

— Süsse meg, — vágott bele Magory rusz- tikus úri módon.

— Kétségtelen, — szölte Verpeléti, — hogy Lidia kisasszony, kinek a fejeuskéje a bálterem karzatán egy-egy pillanatra észrevehető volt, részese vagy elkövetője a bűnös esínynek, mely- nek orgazdája az a bizonyos hordár és bűn- szerzője Graupenhofer; bár a nyomok egészen a Várhelyi-palotához vezetnek.

— De én el akarok menni az estélyre! — fakadt ki Magory.

Verpeléti nevetett:

— A frakkos társaságba, hol még a honvé- delmi miniszter is frakkban jelenik meg.

— De hol kapni Budapestben kész magyar szalonruhát? — jegyezte meg Hancsóké.

— Aztán ma vasárnap van — jelentem alás- san, hogy a —! — szölte meg haptáknak Ger- gely, de a többi már csak befelé morogta.

— Hát ne menj el az estélyre! — volt Han- csóké józan közvetítő javaslat.

Magory kész volt a válasznak:

— Elmegyek! De hogy miképpen jelenek meg, azt még nem tudom. De elmegyek!

Az előkerült karakter.

Következett az utolsó állomás Budapest előtt. Magory belátta, hogy semmi kilátása sincsen egy új szalon-atilla előteremtésére. Attól a né- hány magyar ruhában járó képviselőtársától, kiknek más testalkatuk is van, csak nem köl- csönözhet ki egy viselt atillát. És hol találja őket vasárnap délután? Ennélfogva nem marad egyéb hátra, mint hogy frakkban jelenjen meg. No, persze, csak ez egy alkalomra. A vis maior,

nem fogadja és erről értesít. De most már csak az a kérdés, hogy meg van-e még unifor- misod?

— Tudja Isten! Hát gondoltam én vele! — válaszolt Magory. — Talán megették a molycok; talán ellopottak a többi diszruhával.

— Pedig az egyenruha kisértett volna a baj- ból. Mert, hogy elmenj a mai estélyre, magam is kivánon. Úgy látszik, valami készül ellened. De azért ne tarts semmitől, mert ott leszek én is!

Magory e beszéd alatt izgatottan járt fel s alá, a mennyre a szük kis szalon határai meg- engedtek.

— De hát hol az a huszártsziszti ruha?! — kiáltott fel végre. — Gergely! Gergely!

A huszár-komorníky sarkantyút bosszantó sietésséggel berukkolt, karján egy gondosan be- tartak csomaggal.

— Itt az egész tsiztúri parádés mundér fixun- fert! — jelentette alásan. — Vadonat új, nu- meró ájncz; ragyogó, tisztá, mint a friss har- matban furdött szüleány lehellete. Akkorá folt sava rajta, mint egy finum anglusz tü foka.

— És a miniszter és főispán nagy meglepé- tésére, mint diadalmi trófeákat, mutatta a sarvas- bőrrel bevont kardot és a két piros bagaria- dobzót, melyben a csákó, a vitézkötéssel, vala- mint az arany-öv és az ezüst tölténytartó volt elhelyezve. Azonkívül a selyem behuzattal el- látott, ragyogó aranyzsinóros, buzavirágzínű atillát, mentét és piros nadrágot, s odakfektette az asztalra az egész fényes huszárdicsőséget. Még előkerült a polituos kaptafára vert ezüst- sarkantyús chagrin-bőr csizma is.

— Hát, maga ezermester, honnét kerítette elő ily gyorsan ezt a diszuniformist? — kér- dezte meglepetve Lászlóffy.

— Jelentem alásan, onnanfelülről a laká- sunkról hoztam le a kerynellet. A fráj bocsát- tott be. A hálószoba nagy sifonéria alján pihent az egész parádé, szűzodhányval betakarva, szagnéküli parifimal behintve és lepedőben bevarra.

Magory, ki eddig ámultában szóhoz nem jutott, örömtől szikrázó szemekkel e szavakra fakadt:

— Hallja, Gergely szakaszvezető, magánál külön puemájszter nincs ezen a czudar vilá- gáson!

— Komolyan mondom, — tette hozzá a mi- niszter mosolyogva, — hogy ily előrelátó, bra- vuros, ügyes huszár-adjutánssal oldalodan, a minő Gergely vitéz, bátran keresztül vágat- hatsz az Operenzián-tüli égő gyeheknán és tréfadolog lesz hódolásra bírni a lázongó Némethunniát. No, hát most, Béla barátom, csak az a kérdés, — szölte helyéről kelve, — hogy nem szorultál-e ki egy kicsit a huszáratillából?

— Az angyalát, kegyelmes uram! — pattant fel főnöke ellen a főispán, kit akhillesi gyón- géjén sebeztek meg, — és egyet rántva a szij- ján, hetykén egyenesre kivágta magát.

Gergely keményen szekundált:

— A ki vitéz huszár volt, az riktájkban ma- rad végig, mint jerikóhi czédrus a sioni kárpát- hegy tetején! Az atilla pászolni fog, mint a telivér arabus csikón az udonat nyereg, mert — már előre gondunk volt, hogy egy kicsit bő- vebbire szabják.

Gergely mégis valami igazítani valót talált az atillán és kivitte az irodából rögtönzött al- tiszti szobába.

Lászlóffy pedig mosolyogva ért mondta:

— Meg vagyok nyugtatva. . . Most Isten veled! — folytatta komolyan. — Még egy kis dolgom van az estély előtt. Hellmuth, Karád- megye főispánja alatt egyre folynak a szerb és román nemzetiségű izgatások, s jól tudod, hogy a minisztertanács többsége csak a német nem- zetiségi elemekkel szemben elnéző, a lajhán- túliak iránti tekintetből. . . De azért te csak haladj tudon értelesen, megfontolva. Mind- ezek után még csak egy instrukciózom van szá- modra.

Lászlóffy szava elakadt. Magory möhön kér- dezte:

— Mi az az instrukcióz?

Bármily kegyes természetű is volt, Lászlóffy azért kimondta:

— Hogy házasodjál meg! Kövesd Téray Béni példáját. A versenyen találkoztam vele. A reg- geli gyorsvonattal érkezett menyasszonyával és Bodaszkékkel, kik a reggeli gyorsvonattal

magyarországra emelték, tovább be- szölte:

— Egy végkielégítéssel szárnyra bocsátott szerelmi gerlice, egy donjuáni szalonkirály el- bocsátott kedvese (Hancsóké német-állomá- rászjateka) sok mindenre képes. Ez nem lopás; de cselszövés, idétlen bosszú műve.

— Ah mit, a leány csak eszköz volt! — fak- dalt ki Magory. — De mit akartak elérni ezzel a gaz, buta intrikával?

Verpeléti rendőri ösztöne és diplomáciai raveszsága adta meg e kérdésre a felvilágosító feleletet:

— A mint hogy a karzati közbekülszéllel arra akarták bírni a főispánt, hogy komoly el- határozása ellenére, némétil is beszéljen a disz- gyűlésen: épp úgy, most a magyar ruhától fosztották meg, hogy kénytelen legyen ma mi- niszterelnöki estélyen, Jouri grófnő soiréján frakkban megjelenni és megszögni az ifjúkori szent fogadást, lábbal tipornia szittyá követke- zetessége.

Magory gyorsan válaszolt:

— Mindez így lehet! De rosszul számított a nemes kompanyia. Gergely elhozta a rajtam volt báli öltözetet.

Ezalatt egy kisebb állomáshoz értek, mely- nél a vonat két perczig szünetel. Mielőtt az újra megindult: Gergely már benn volt a gaz- djára szakaszában a börönddel. Verpeléti egy előzetes figyelmeztetésére jött a regementrap- portra. A riporter-generális előhúzza a börönd- ből az inkriminált ruhadarabot, szétbontotta és odatartotta a társaság szemé elé.

— Az atillát a mellén megegették, — kiál- tott fel hirtelen Hancsóké. — Epen a szíve táján van a borzasztó seb! — És fölka- zogott e- mulatságos szomorú látványon.

— Szörnyűség! Hogy történt? — riadt Ger- gelyre Magory.

— Az atilla egy kicsit elgyűrődött és te- gyertyapeccés lett a bálban, jelentem alás- san. Tehát a szabóhoz vittem. A görögországi, a pesti Rózsai Lidi vette át kényes kezeivel és mégis megégett rajta a baj. De, jelentem alás- san, itt az adresz-cédula, a hol pardont kér a snájdárné és igéri, hogy rögvést új atillát liferál.

— Süsse meg, — vágott bele Magory rusz- tikus úri módon.

— Kéts

MÁRKUS EMILIA OTTHONÁBAN.

Távol a nagyváros gőzös levegőjétől, meszesenyülő hegyek mellett a széles, illatos rét vidám kankalin virágai kaczerkodiknak a ragyogó égboltozattal, köröskörül a pompázó nyár gyönyörűsége s a kies Hűvösvölgy elbűvölő magányossága öleli át az odaérkezőt, a mint a kanyargós út szélén halad fel a zöldelő fáktól sötétlő Hidegkúti útra. De a nagyvárosi kultúra ide is eltévedt. Jobbra-balra modern stílusú villák emelkedtek a mesterien rendezett parkok mögött s bizony igen gyakran durván megtöri a szépséges út csendjét egy-egy autó líhegő pöfögése.

Az ötvenegyes fekete vasrácsos park közepén, egyedül büszkén áll egy ó-római stílusú villa. Elbűvölten bámuljuk a nagyszerű architektúrát s a mint megakad a szemünk a bejáró klasszikus márványoszlopain, önkéntelenül a római Campagnában képzeljük magunkat. Mintha a régi klasszikus világ valamelyik csodás palotáját varázsolta volna ide a budai hegyek közé valamelyik jókedvű lsten, hogy jusson nekünk is valami a ragyogó ó-római kor művészetéből.

Nem közönséges lakója van a villának. A mi nagy drámai művésznőknék, Márkus Emiliának nyújt stílusú hajlékot a klasszikus alkotmány, a melyet a kényes és finom artistikus ízlésű művésznő óhajára, a római Campagno klasszikus stílusában terveztek meg Jansky Béla és Szivesy Tibor műépítések.

A belső milieunek ragyogó lelkében Márkus Emilia gazdag és sajátos egyénisége csillan fel. Ő nemcsak a színpad, hanem az otthon művésznője is. A mint a két klasszikus márványoszlop között befelé megyünk, egy gyönyörű hallban találjuk magunkat. Négy márványoszlop fog körül bennünket s ugyancsak márvány padlózatán gyönyörű süppedő perzsaszőnyegek fogják fel lépteink nesztét.

Csupa finomság, előkelő művészet e ragyogó otthonnak minden egyes zuga. Az előcsarnokból egy nagy fekete tölgyfalépcső vezet fel az emelet karzatára, a hol a nagy művésznő otthoni próbáit szokta tartani. Széjjel-nézünk. Három fekete faragott velencei láda

A HALL.

szolgáltatja az ülőhelyet s a sarokból egy ezüstözött hintaló kaczerkodik velünk; a firenzei Viscontiaké volt a XVI. században.

Innen átmegyünk egy szépséges télikertbe; gyönyörű színes azalek virítanak ki a pálmáerdők sötétjéből, és a tömördek fehérbóbitás jázmin hódító illata teli lehelte a levegő athmospheráját. Mintha egy ragyogó földi paradicsomba tévedtünk volna be, úgy elfog bennünket a hangulat. Nem akarunk mozdulni innen, a lábaink gyökeret vertek. A mint így elmélázunk, az illusztris asszony beszél hozzánk kedvesen, közvetlenül az ő megszokott finom

modorában. Annyi melegség van a hangjában és rengeteg nagy érzések törnek fel lelke mélyéből, a mint magáról a művészetéről beszél.

A zongoraszóban megmutat nekünk egy csodaszép ó-kastíliai függönyt, a melynek párját a Louvrebán őrzik. Pulszky örökéből maradt a nagy művésznőre a horribilis értékű függöny és az ő nagy művészi érzéke stíluszerűen helyezte azt el gyönyörű otthonában.

A szalon renaissance kandallóján egy eredeti nagyértékű Donatello fejben gyönyörködünk, de e műkincsen kívül a kanapé felett megpillantunk egy csodaszép olajfestményt, Tizian fehér kutyáit. Ahíttall állunk meg a halhatatlan mester képe előtt és ismét az az érzés járja át lelkünket, a mely érkezésünk-kor ott künn a pompás kertben, a midőn megpillantottuk a klasszikus oszlopokat. Nem! Mi most nem vagyunk itthon, mi künn bolyongunk valahol a római Campagnában.

Az ebédlőn keresztül visszajutunk az előcsarnokba, de útközben találkozunk magyar művészzel is. Egy nagy Lotz képen kívül Rippl-Rónai érdekes festménye, a Márkus Emilia szőke hajú feje néz reánk nagy búzavirág-kék szemével.

A művészi hajlékban kellemes, finom tónus ömlik át s lelkünkben különös érzéseket fakaszt. Elénk varázsolja Márkus Emilia hatalmas alakításait, az ő utánozhatatlan nagy művészetét. Ilyennek képeltük el az ő tűzhelyét, a hol a művészetet kívül a melegség és szeretet is körülengeli az otthont az illusztris művésznő közvetlen egyéniségével. A mint kifelé megyünk, gyönyörű fehérszőrű macska jön felénk. Virgoncz ugrással úrnője mellett terem s hízkelve simúl a háziasszony fekete selyem szoknyájához. Márkus Emilia kedveskedve szól rá a kis állatra s szeliden megdorgálja esztalan viselkedéséért.

Künn vagyunk ismét a kertben. Karsú rózsafák ágain zöld levelek bóbiskolnak az ifjú tömör bimbók kaczerkodására. A késő délután magával hozta a Hűvösvölgy megszokott csendjét s felénk kergette a kankalinos rét isteni muzsikáját, hogy körül zizegje ennek a sajátos asszonynak klasszikus hajlékát.

Kovács Lydia.

MÁRKUS EMILIA HÜVÖSVÖLGYI VILLÁJA. — Balogh Rudolf félvételei.

A MŰVÉSNŐ FÉRJÉVEL A VILLA BEJÁRATÁNÁL.

SZALON.

AZ EBÉDLŐ.

MÁRKUS EMILIA HÜVÖSVÖLGYI VILLÁJA. — Balogh Rudolf félvételei.

SZATIRA.

ELBESZÉLÉS. IRTA FÖLDI MIHÁLY.

A cirkszűzöl forrt ki a népség. Belülről még sikongott utának a hegedűk és fuvolák kara, melybe bele-belevisított annak a szegény munkásasszonynak a csecsemője, ki magával vitte szopós gyermekét a heti élet e koronájába, a cirkszűz látványosságba s kit a hálás magzat sirásával jutalmazott meg: ánde a jó asszony, ha már ott van egyszer, elringatja visongató kis gyereket az előadások végéig.

A zajból nevek emelkednek ki: Robin James, Dodo... Most hangzanak el az egyszerű ítéletek, kategorikus vélemények, melyek ime Dodót, a kis tudós kutyát, egy sorba helyezik a kifeszített póznán sétáló, híres légtornással, Jackkall.

Bent, a cirkszűz épületében pedig elotlják a lámpákat s a nép úgynevezett környelmű bohémjei, kiknek nevét elnéző, megbocsátó mosolygással emlegeti az elnyújtózt, derék polgár, szürkés, egyszerű ruhákban gyűlnek össze az igazgató úr szobájában. Ott ficzkádozik Dodo is. Vékonyestű, fényes fehér-szőrű művelt kutya, kis barna folt az orrán és a füle tövében, vizsgálódó, gondolkodó, gömbölyű szemű végignéz a készülődő alakokat, feléjük szagol s megállapítja, melyik közülök a rokonszenves, rejtélyes hatalmas úr, melyik az ellenséges démon. Hozzádörgölőzik a sovány, szerény lányokhoz, s fűrkézi tekintetüket e hájós nimfáknak, mikor azok felemelik magukhoz a szédületes, csak démonoknak elviselethető magasságba s mikor azok egyszerre ijesztenek ellenségesekké válnak, szétnyúl az arcuk, megvillan a szemük, hozzádörgölőzik szőrös, meleg fejéhez hideg, békatesthez hasonló nyúlós, sima arcukat. Filozófus bele-törődéssel kullog el e nimfaktól s azon elmélkedik, hogy bármily rohamosan fejlődik is faja, mégis mily ijesztenő alá van vetve e démonok kényének. S már megadja magát a végéremehetetlen sorsnak, mikor e nimfák és démonok rettenetes nagyságukkal közelednek felé, fenyegetően vihognak és nevetnek, reszkető füle még a fogak összecattanását is hallja és újra ölkübe veszik, dobálják, kinezik, fogdoszák, hintázzák, fejére rongyokat agatnak foktötül s ő ime csak félénken mer ugatni: kulturált előhaladottságában már ritkábban fordul nála elő ez az atavisztikus jelenség, az ugatás.

A majmot nem szereti. Mogorván lépked el előtte: az valami középszerű, rút és kiállhatatlan hős, valami fejlődésében abbamaradt magasabb lény, fajának kellemetlen és ellenszenves. Most is rávesoritja a majom a fogat, kapkod utána s hogy el nem éri, utálatos bűdöset kóp utána. Nem tiszteli Dodót az a hős, azért nem, mert meg lehet előle menekülni: észrevette már, gyakran valami ismeretlen erő folytán egyszerre csak oszlopok, riasok emelkednek a majom előtt, az ajgató, bömböl, de nem bir magán segíteni. Az ilyen lényt, ha magasabbrendű is, nem lehet tisztelni. A papagályal szemben már éri az erejét. Ezt az állattársat valamelyik csodás Isten ilyen neveléses sokszínűvű átkozta el egy kellemetlen percben.

Megáll Dodo a kis szobában, homályosan pislog, elfáradt s most azt hiszi, hogy rettenetes nagy utat tett meg. Alázattal hunyorít Robin James elé; ez az isten, hosszú idő alatt, mely feketén tátog emlékezetében, ez a második Istene. Mindenható úr, hatalmas, erős akaratú, ki mindenkit hatalma alá hajt, ellenmondást nem tűr, mindenkit leigáz s mindenkit engedelmeskedik neki, jobb perczeiben azonban pompás falatokat ad; ja, nehéz az élet, de a küzdelemben van a boldogság. Letelepedik Robin James, az isten elé és megnyugtatót végett, megszagolja. Robin James a hideg téli estén didereg vékony kabátjában, sovány, koplaló férfi a Robin James, száradt gerince meggörgök a nyak alá, feje, melyen czafatos a ritkás, természetlen szőr, az arc, mely lemondóan sáfrányszínű, várakozón, alázatosan fordul az ajtó felé. Ott jön majd

mindjárt az igazgató úr s előleget kell kérni tőle egy héttel elseje után.

Nem kellett soká várni. Alacsony, sánta férfi törtétt be, hosszú fekete frakk volt rajta, kemény ingplasztrotrónján lehetetlen nagy üvegkő fénylött. Fekete ponomlovet vezetett maga után. Haragos piros volt a hizott arca, de nevetés szedte durva ráncokba. Ez volt még az az öntelt nevetés, mellyel a nem sikerült mutatóvány után meghajolt a nép előtt, mikor szét-tárta karjait, hogy tapsra figyelmeztesse a szűk szemű népet. Most ráshintott vesszőjével a ponni bokájára s a mig káromkodott nevető arcával, újra csináltatta a mutatóványt. Az értelmű állat most hibátlanul engedelmeskedett. Odafordult gezdájához és lefeküdt előtte. Ledőlt, szeme véresen elborult s az úr, diadala érzetében végiglépkedett a ponni testén, farától a fejéig. Ez lett volna a mutatóvány koronája. S a mikor elérkezett a fejig, meg-feldezve mindenről, hetnye vigyorgással hajolt meg s az alázatos artisták éljenezve tapsoltak. Dodo körülnyalta a tajtékzó állatot s ő is felugrott rá, ő is vigyorgott.

Ettől az embertől kért Robin James már másodszor előleget. Az igazgató ráfordmott. Hogyan! Egy héttel elseje után? A többi komédiás is elszörnyűködve kiáltott: Egy héttel elseje után! Robin James, te ugyan jól kezded ezt a hónapot. És Robin James nézte a kutyáját, Dodo nézte ezt a rejtélyes demont és egyik sem értette ezt az esetet. Az isten végignézett komédiás társain és utálatlalt telt el. Komédiás komédiások voltak ezek, ez volt mindig a véleménye róluk. Haszontalanok, léhák, igazi komédiás népség, mely készületlenül áll ki a porondra s ha nem sikerül a mutatóvány, mosolyogva rándít vállat. Erköletelen népség, így gondolkozik róluk Robin, mely többek közt hétről-hétre vált feleséget. Pénztelen, családtalan népség, — de hát hogy esik az, hogy e hónapban ő is pénztelenül maradt? Forgó és nyúlós gömböb rittkát át előtte minden s az egészről csak annyira emlékezik, hogy egy este nem ment haza kilencz óraker az előadás után, haza, feleségéhez és kis gyerekéhez. Hogy ez hogy történhetett meg vele, hogy ő hogy ülhetett a füstös kocsmában rút, czifra lány ölébe, erre nem is akar emlékezni. Vig emberek közé vegyült, kik magukkal ragadták, mintha nem is ő lenne a vékony kis Robin James, a kutyaművész, s akkor egyszerre úgy meglökte őt valami, no, ma egyszer csak, élj hát egyszer te is, otthon az mind semmi, rügi ki, kaczagja egyszer te is, mutasd meg, hogy te is mersz kaczagni, valami örült vig kedv torzította, hogy álljon szembe a sorssal és kaczerkodon vele. S ma ez mind oly furcsa, oly érthetetlen, oly büntetésre méltó, szegény kis Dodo kutyám, nézd, hogy nevetnek minket és hogy szörnyűködnek rajtunk.

Ketté görnyedt Robin James.

— Hát nem méltat annyira, hogy ideveti nekem azt a nyomoruságos pár garast? Anyyira taksálja csak az én tudományomat? Tudja az árát, de az értékét nem? Megnézte már ugyan egyszer, a mit mi produkálnak, én meg a Dodo, delutánonként; hallotta már, hogy üvölt, hogy ujjong a nép? Most nem akar tudni róla. Jó. Megfigyelte már egyszer a mi mutatóványainkat? Dodo, há!

Odafütyentette a kutyát, ledobta magáról fekete kabátját s bemutatva a tudományát. Két lábön, feszesen jártatta Dodót, lehetetlen mozdulatokat, ugrásokat, fogásokat végeztetett. Maga is leült a földre, forogni kezdett előre és a kutya folyton rajta, nyugodtan lépdelt. Aztán leverte magáról a nyirkos port, felöltözködött s rándított egyet a vállán. A bohóc-tól, ki a napi kiadásokat vette át feleségével, a zsonglórrel, kért néhány hatost kölcsön.

Kinn összeállott, kemény volt a hó. Lassan, dideregve mentek egymás mellett, aprókat léptek, elkekeredettek voltak.

— Fázol, Dodo? — kérdezte Robin James, mert maga már nem bírta a hideget. — Fázol? Nyavalyás egy dög vagy te, mondhatom. Hisz

reszketsz, mint a kocsonya. Finom és finnyás állat vagy, gyenge és lusta, csak kényeskedni tudsz. Az ember alig veszi hasznodat. Ha táncolni nem tudná a cirkszűzban, kirágnálak mint egy dögöt. Dodo! te tudós állat vagy.

Dodo felhunyorított az istenre és szűkült, vonított. Értette ezt a szót: tudós, tudomány. Már megadó nyugalommal készült el a válogatott kintásokra, melyek teste vékony, nyápié tagjait olyan állásokba kényszerítik, melyekre azok eredetileg nincsenek rendelve. De az egyszer hentesboliba tértek be. Dodo nyájasan szuszogott a piros húsdarabok felé: ezek nyugodt és türelmes rabszolgák, veszély nélkül rágathatni őket össze. Felnyújtózkodott utánuk. Ma csak nagyon kis adag kutyatápálót kapott, éhesen ásitott az istenre, könyörgéseket visított a hatalmas úr felé, de az ma, gondolta, kellemetlen kedvében lehet, kinozni akarja, próbára teszi hűségét, igaz szeretetét, sanyargatja, hogy lássa önzetlen meghódolását, azért ad neki ily kevés örömet, ily kevés rabszolgát. És most kaczagott Dodo az istenre, ugrált körülötte, megnyalta, bukfenczelte vetett, köveket hajtott el utájából, fejtét a homokba túrta, hogy kimutassa hű szeretetét, önzetlen meghódolását az úrral szemben. Így tartott ez hazáig. Ott előre szaladt, fel a lépcsőkön a negyedik emeletre. Befurakodott az ajtón, hajtotta, vetette magát, csaholt vissza az úr felé. A konyhában homályos, félelmes árnyak imbolyogtak, hangos nevetés, izzesztó sugás, ezek ellenségesek. Belopódzott a szobába, ott szerény kis mécses pislogott s a fényében nagyfejű gyerek játszadozott. Dodo megnyalta, körülugrálta, ölébe ficzkádozott, ez játékos, nevető, jóindulatú démon, ennek is kell hizelegni, odadugja hosszú, bársonyos fülét, hadd játszó vele a kis démon.

Szomoruan, megtörtén baktatott fel a lépcsőkön Robin James. Félt a felesége elé kerülni, pénztelenül, így, kevés étellel, hentesi hideg étellel, félt a kis fia éhes nézésétől. Azok az agát, parazsas szemek, a mikor az éhségtől könnyesek, homályosak és panaszosak; reszkette gondol rájuk. És a mikor a konyhába ér, ép akkor pattan ott szét két forró véru ember a homályosságban: büszkék, bátrak és daczosak, hatalmas vágyakkal játszottak most. Mire a jó Robin James magához tér, már csak a megbűtt, barna bőru asszony áll ott. Utána néz a férlinek: Jack, az óriás erejű légtornász fut le a lépcsőkön.

Robin James leült a szobában a lőczára és etette kis fiát a hentes-áruval. Közben beszélt Dodóhoz, kinekorra átnedvesedett a hús szagától.

— Na Dodo, édes kis kutyám, ugyan jól vagyunk! Neked megvallo, Dodo, egyl csak kis faeskm, meg se merek mocezzanni, ha a Jack elő kerülök, agyonzúz az öklével. Éhes vagy még, Dodo, ennél még?

Az asszony jött be, leült Robin James elé, süttött arcáról a vér. Robin Jamesnek felhős lett a szeme, torkát gonoszokodva szurkálta valami, haragosan kiáltott Dodora.

— Utálatos állat vagy, Dodo! Vagy kutya az ember, vagy nem kutya. Haszontalan dög vagy, naplopó, nem érdemelsz ételt. A hidegben fázol s ha idegen van itt, nem tudsz ugatni, nem tudsz beleharapni, az ikrajába, a pofájába, nem tudsz ráugatni, nem tudod megvédeni a gazdádát. Nem veszem hasznodat. Beleütött a kutyába. Dodo ásitott, értelmetlenül nézett az istenre.

— Mindig éhes vagy, lusta vagy, mindig ásitasz. Mit csináljak veled!

Dodo most szemtelen lett egyszerre, csontos nyakát előre nyújtotta, apró fehér fogai- val el akarta hüzni a kis fiú elől a hússzeletet. Robin James rákiáltott s kidobta a konyhába. Ott nyöszörgött még egy darabig az ajtó előtt, de belülről csak csendesség zúgott ki rá. Arra körüljárta lomhán a konyhát s homályos csodálkozás fogta el, hogy mint jönnek-mennek mellette és előtte a tárgyak. Egy alacsony széken gyertya égott. Büdös kis

maradék faggyu volt ez, utolsókat lobbant már s most úgy gondolkodott: Mily pusztuló, mily rohamosan elbukó ez a világ. Alig született meg s már is elsötétül. Fokozatosan feketébb és feketébb lesz minden, összezsugorodik és megsemmisül. Utolsóit erőlködik már... Még egyet szeretnék és lefordul a földre. A füst odacsalta Dodót; szagolta, kutatta ezt az ismeretlen füstölőgést, micsoda eselt készít ez számára? Megharagodott, rávakkantott s kinzó éhségében felnyalta a lecepegett faggyut.

Még egy ideig ott kényálgott a konyhában, belülről megbékülő mély hangok és gyámoltalan gügyögés hallatszott ki, aztán kifurakodott az ajtón. Farkát behúzta a hasa alá, háta gyávan meghajolt s fejtét lesütötte. Az emeleten meglengette a szél a gázlángot s izzesztó árnyékok húzózkodtak a lépcsőkön. Összefolytak, szétváltak, Dodo neki iramodott; kelepeztől félt. Az utcán ellenséges démon terítette el utjából: irtózatossan fütttyentő, dobogó kölyök volt, valami csilingelő, dühögő keréken vágatott felé. Dodót hajtotta az éhség.

Havas, csillogó rét jött most alatta. Didergett a hóban s rángatózott, mert lesüppedt a lába alatt. Vestag fatörzsek emelkedtek egyszerre előtte, hogy megtiltás nekik az armenetelt; biztosan tudta, hogy utána ismét elsüllyednek e káros szörnycetek. Utálat és bosszuvágy fogta el a látásukra, izgatta, erős vágy kényszerítette, hogy berondítsa ezt az undok szörnycetet.

Elkerített udvarhoz ért, hová kutyaugatások vonzótták. Bebűtt a kerítésen s megindult a hang irányában. Hirtelen megállt; a hold fényében vékony kis kutya siklott mellette tova. Mi ez az állat? Oldalt fordult, hátra nézett s az a rettenetes állat is, mely ott feküdt a havon s a saját lábából nőtt ki, az is forgolódtott jobbra-balra. Rávakantott, feltúrta a havat s az a rejtelmes dög is vele dolgozott. Messze felhánya már a havat s mikor egyszer zakkat küzködésben felemelte a fejtét, már nem fekdött ott mellette, kiállva a lábából, az a néma ijedtség. Oda már nem esett rá ferdén a hold kékes, hideg sugara.

Hivogató csalogatások terítették figyelmét más irányba. Dühösen vetette magát előre, szeme szikrázott az éhségtől. Nagy, kóbor kutyák verődtek össze a telken, kik örömmel fogadták a kis illatos nőstényt. Dodo ficzkádozott előttük, illette magát, bemutatta minden tornászati ügyességét, bódultak körülötte az erős himek. A keringésük közben Dodo ételes dészára akadt. Rávetette magát a durva, összedobált ételre, nem tudta csillapítani éhségét. Okos, gömbölyű szemét forró vér öntötte el, morogva kapott életlen kis fogai- val a hízlekedő, kóbor kutyákra. Nagy hajsza támadt, indulatossan ugatás verte fel az éjszakát. Közrefogták Dodót a himek; égető éhségében nem volt ereje a szerelemre s a kóbor ebek ezt nem értették. Dodo menekülni akart közülök, libbenő fehér teste hol itt, hol ott fénylő elő a leszárdó holdsugarban. De csakhamar fáradtan dült fel.

A kóbor ebek ugráltak körülötte, rügdosták, fejükkel lökdösték, Dodo testéből párolgott a fáradság; barna diószele könyörögve fordult körül. Majd hirtelen felpattant, indulatossan dühében felugrott az egyikre s átharapta a fülét. Apró véresepek fúródtak be a hóba. A kóbor ebek nekietek, leteperték és szétmarcangolták, a kerítésen át üvöltve hajították ki fukgyból az útra.

Másnap elnyújtózt, vékony kis fehér alatra akadtak a hóban a verebéző gyerekek. Megismerték a tudós kutyát, elvitték Robin Jameshez. Robin, ki családi boldogságát újra megalapította azóta, könnyekre fakadt. Sáfrányos, csatagos arcát elborította a sós víz, a hogy húzta maga után Dodót az utcán. Szipegett, csuklott, maga elé tette a szobájában.

Kis Dodom, hűséges kis társam az izzadtságban, a küzködésben, minek szöktél el hazulról! Szétmarcangoltak a kegyetlen dögök, összeharapostak, hát te finom, kényes, tudós kis kutyám, nem tudtál szembeszállni velük? Bűvészkedő, csenevész kis ember tudtál lenni, mikor kutyának kellett volna lenned, nem volt erőd? Látod, látod, kis Dodo.

És rácsöpögtette mind a sok könnyét.

AZ UTOLSÓ.

Messziről jön, fáradt csókokkal És törött fényrel a szemébe, Búsán ölt és sírva sügta: Az ifjúságnak vége, vége.

Halódó lelke betakarta Hajja fekete sátorába. Aztán elment, ő is elment. A sóhaját sem ér utána.

Ő volt a legszebb, az utolsó, A sugaras, az ősi béke, Bánatos, halk harangcsendítés A szálló alkonyat elébe.

Kárpáti Aurél.

VENEZIA.

Venezia a tengert eljegyezte, S a tenger szerelmes csókja rajta ég. Az asszonys, lágy, csupa csipke város Márványba vésett porladó falához Kegyes a tenger örlő árja még.

Hinnéd, hogy trónol most is még a Doge, Kalmárkodik Shylock, s alkot Tizian, Mintha ma is királyi nő lenne, A régi mamor ringatózik este A márványba vésett szép Venezián.

Pedig a tenger büszke asszonyából Öreg kokott lett. Mindenkit szeret, Hol csipkévé vált a nő, a dal, a márvány, Milljó plebejus jár a nagy piazzán S nem Rómeó nézi az alkonyi eget.

A múlt beszédes nagy tragédiája: Velencében immár minden eladó... A régi város minden üdve, kéje... Minden nagyságnak ez lesz hát a vége S a lagunán ezen ma sirni sirni jó.

Dutka Akos.

1. L ugos mellett; az úr közepén láthatók az elsodort híd maradványai. — 2. Az áradás által elrombolt ház. — 3. Kitört fák és elsodort szénaboglyák a Temes-völgyében. — 4. Orményesi ház, mely maga alá temette gazdáját, feleségével és két gyermekével.

CHERNEL MIHÁLY

A KI ÁTADTA ADA-KALÉT 1791-BEN A TÖRÖKNEK.

Történelmi szempontból nem felesleges tudnunk, hogy miként most május 12-én magyar ember hajtotta végre Ada-Kalé sziget birtokba vételének ünnepies aktusát, ép úgy 112 évvel ezelőtt szintén magyar ember volt megbízva az a feladattal, hogy a *Mehemet Tahirtól* hőiesen védett, de *Laudon* tábornagy seregeitől 1790 április 16-án elfoglalt szigetvárat, az 1791-ben létrejött békekötés értelmében, ugyanez év október 6-án ismét visszaszolgáltatassa a törököknek.

Hogy ki volt az átadással megbízva? annak nyomára családi levéltárunkban, egyik ösöm, Chernelházi *Chernel Mihály* altábornagy leveleiben bukkantam, mely megérdemli, hogy napvilágra kerüljön, mint Ada-Kalé történetének egyik érdekes adata. *Chernel Mihály* az 1788—1791-iki török háborúban, mint tábornok és dandárparancsnok vett részt s a harc-térről írott egyik leveléből kétségtelenül kitűnik, hogy az aldunai szigetvárnak Törökország részére való visszaszolgáltatásával ő bízott meg.

Emlékező levelének közlése előtt azonban helyén való lesz, ha röviden eltrajzával is megismerkedünk. *Chernel Mihály* 1739-ben született a sopronmegyei Chernelházán családjunk ősi, még 1272-ben *V. István* királyunktól adományozott birtokán. 1760-ban a *Mária Terézia* királynőnk által felállított magyar nemes testőrségbe lépett június 1-ről való ranggal.** 1762-ben megengedtetett neki, hogy *Böck* tábornok törzskarában résztvehessen a poroszok elleni háborúban. 1763-ban kapitányi rangért folyamodott s ez év április 21-én ki is nevezetett kapitány-hadnagynak s mint ilyen, június havában a varasdi határvidéki huszárezredbe osztatott be. 1765 május 1-én megkapta a századosi rangot. 1774-ben gróf *Gosseau* Ferencz Ernő alezreddel, a varasdi huszárezred akkori parancsnokával való meg-egyezés nyomán, átvette nevezett ezred parancsnokságát. Az ezred feloszlása után, mint alezredes, 1779 november 1-én a varasd-szentgyörgyi 6-ik számú határvidéki gyalogos ezredhez került, de még ez év november 8-án áthelyeztetett a bródi 7-ik számú határvidéki gyalogoszredhez, mint ezredes és ezredparancsnok. 1788 augusztus 15-én a pétervárad 9-ik számú határvidéki gyalogos ezred parancsnokságát vette át s egy évvel utóbb — 1789 szept. 13-án — tábornoknak (vezérőrnagy) nevezetett ki s a horvát-szlavon katonai határvidéken szolgált. Mint tábornok vett részt az ez időtájt dúló török háborúban, a hol önálló fellépésével és erélyével különösen ki-tüntette magát. Ezt bizonyítja a levéltárunk-ban lévő *Barthodeiszky* Antal alezredes 1789 november 2-ikán Belgrádból keltezett levele, melyben említi, hogy „*Chernel* tábornok ki-vált Zwornik vidéken ért el szép sikereket.» De a történetíró tolla is feljegyezte, hogy Belgrád eleste után, mikor a Drinátlól a Ti-mokig minden erősség osztrák kézre jutott s az osztrák sereg nem használta ki kellően a győzelem gyümölcseit (csak *Chernel*, *Ottó* és *Wartensleben* tábornokok külön működő csa-pattestei nyomultak előre úgy, hogy Felső-Szerbia nyugati és keleti része, kivált Krajna, került az osztrákok hatalmába, ellenben Dél-Szerbia a törököké maradt.) 1794-ben Pan-csován volt dandárparancsnok; 1796 augusz-tus 21-én pedig altábornagynak nevezetett ki s 1799 február 2-ikán a károlyváros-varasdi határvidék vezényelő tábornokának. Mint ilyen Zágrábban székelt, s körülbelül a mostani 13-ik hadtest parancsnokának hatáskörét töl-tötte be. 1802-ben mint valóságos belső tit-kos tanácsosnak nevé olvassuk Sopronvár-megye február 11-iki közgyűlésének jegyző-könyvében. Meghalt 1807-ben, alighanem még tényleges szolgálatban Zágrábban. Felesége tengeliczi *Gindly* Mária Anna volt (született 1742 táján), kivel 1767 április 29-én lépett házasságra. 1779-ből való feljegyzés szerint

CHERNEL MIHÁLY.

házasságából egy fiúgyermek származott, a ki azonban korán elhalhatott, mert egy későbbi — 1788-ból való — feljegyzés gyermektelenség mondja *Chernel Mihályt*. Neje túlélt őt.

A levéltárunkban megmaradt három levele közül közérdekű és épen most jelentős, az 1791 augusztus 16-án keltezett,* melyet dedapám-hoz, *Chernel* Dávidhoz intézett német nyel-ven. Magyar fordításban íme így szól: Leg-kedvesebb öcsém! Hogy folyó hó 4-én békénk megkötöttét, azt bizonyára már tudod, szin-tűgy azt is, mennyiben válik az javunkra. De hogy 13-án egyttal Oroszország is megköt-ötte a békét Galaczbán a törökkel, ezek sür-gős kérésére s még az nap az előzetes béke létre is jött, azt talán még nem tudod, mert csak tegnap utazott át itt egy orosz őrnagy, *Repnin* herceg szárnysége, futárként Bécsbe a császárhoz és azután Triesztbe, az oroszok szempontjából ama jelentős feladattal, hogy az ottani vizekhez közeledő orosz hajóhadat megállítsa. Ezen előzetes békekötés szerint az oroszok, mint hódítást, megkapták Ocsakovot és még egy helyet a tengernél, nem különben a Dnizster mellékén fekvő nagy pusztaságot. A kanarhei békét vették alapul a mostani vég-leges békekötésnél és nyolcz havi fegyver-szünetet állapítottak meg, oly feltétellel, hogy az a fél, a melyik a kongresszus tanácskozá-sainak menetét három napig megakasztja, békeszegőnek tekintetik. Ez a váratlan béke egyéb más sejtethető okokkal egyetemben ali-ganem siettette a török hajóhad körülzárását. Az orosz rajtaütve a törökön, Brailán alul bekerítette azt, mire a nagyvezír Machinból követeket küldött *Repnin* herceghez s kétszer is békét kért tőle. Így esett ez a dolog. A fegy-verszünet következtében alkalmasint az idegen földön fog hadseregünk áttelelni, a mi nagyon helyes is. Sietek mindezt tudomásodra hozni s maradok öröklé legőszintébb bátyádnak

Chernel tábornok.

Én 9-ike óta vagyok itt, *Han* grófot váltot-tam fel és ama szerencsében lesz részem, hogy okt. 4-ig ezt a bizonyára szép erőssé-gét át kell adnom a töröknek, azután pedig az így birtokunkba kerülő *O-Orsova* fejében a megfelelő biztosítékok iránt a törökökkel megállapodnom. Sokszor esőkollak s kérek jelents minden képzeltetöt bátyáidnak és *Szegedy* *nek*.**

Kétségtelen tehát e levél utóiratából, hogy *Chernel Mihályt* bizta meg a hadvezetőség *Ada-Kalénak*, melyet az osztrák sereg 1790 április 16-tól elfoglalva megszállott, ozmán fenhatóság alá való visszaszáadásának végrehaj-tásával. Hogy ez a bizonyára kényes és körül-tekintést kívánó feladat *Chernel Mihály*nak

* A keltezés helye — sajnos — lerongyolódott, de a levél tartalmából szinte bizonyos, hogy *Uj-Orsován*, azaz *Ada-Kalén* kelt.

** *Chernel* Mihályt apja *György*, nagyapja pedig *Ferencz* volt, kinek testvére, szintén *György*, *Szegedy* Máriaát bírta nőül, leányát *Máriát* pedig *Szegedy* *Ferenz* vette feleségül. Innen a rokonság.

jutott osztályrészül, az egyszersmind bizonyítja az ő emberi és katonai kiválóságát. Mert mint levelében említi, nemcsak a már közel 1¹/₂ év óta elfoglalt *Ada-Kalé* átadását kell teljesí-tenie, a mit levelében bizonyos keserű izzel és aláhuzottan fejez ki, hanem tárgyalnia is kell *O-Orsova* megszerzése árán holmi bizto-sítékok iránt.

Hogy nemcsak ebben az ügyben, hanem egyébként is megbizonyította rátermettségét a hadipályára, azt egész katonai élete, rangja és kitüntetései mellett bizonyítja még két réu-vonatkozó adat, mit egykorú forrásokból sike-rült kiböngészniem. Az egyik *Decsy Sámuel* „*A magyar szent koronának és az ahhoz tar-tozó tárgyaknak története*» zimen 1792-ben megjelent műben található. Szerző ebben a magyar nemes testőrséget is ismerteti és a 496-ik oldalán így ír: «Ebből a plántaiskolá-ból mentenek ki: *Gróf Erdődy-János* a mostani Horvátországi bán, *Tsernel*, *Karajtzai*, *Boros* és *Képrő* General-Majorok, *Bartsay* *Ábrahám*, *Lajos* és *Liphay* Obersterek stb.»

A másik forrás pedig, mely *Chernel Mihály* személyes tulajdonságaira is fényt vet: „*Hoff-mannsegg* gróf utazása Magyarországon 1793—94-ben.» (Németből fordította *Berkeszi* *István*, *Olosokönyvtár* 231. szám.) A nevezett német gróf emlékező utazása alkalmával 1794 jul. 8—31-ik közt *Pancsovát* meglátogatván, így ír (i. m. 115 l.): «Ezután az itteni dandár-parancsnokhoz, *Tchernel* tábornokhoz men-tem; az egész Bánát hadparancsnoka gróf *Soro*, *Temesvárott* székelt. Az örökös jelentke-zés e vidéken a katonai hatóságoknál, mely pedig elkerülhetetlen, kissé kellemetlen. De egy oly országban, hol a katonatisztek, még legnagyobb részt a magasrangúak is igen ud-variások és előzékenyek, a maguk szakában ügyesek és tapasztaltak, ez még sem olyan rossz, mert ismeretségük folytán az utas tőlük sok hirt szerez s ajánlásaik segítségével az ember biztonságban érezheti magát; azért minden utasnak ajánlhatom, hogy e jelent-kezést el ne mulassa. Csak dél körül beszél-hettem a tábornokkal. Igen lekötözöden foga-dott s meghívott asztalához. Ő majdnem föl-dink; atyja Szászországban szolgált *Agost* ki-rály alatt, azután *Eisenachban*, hol *Witzleben* nevű özvegyet vett feleségül. Tiz éves volt, mikor szülei Magyarországra jöttek. Hogy *Chernel* Mihály apja *György* Szászországban katonáskodott s ugyancsak Németországban nősült — ezeket a családörténeti adatokat csupán gróf *Hoffmannsegg* könyvéből tudjuk. Valószínű, hogy *Chernel* Mihály szüleinek *Chernelházára* való látogatása alkalmával szü-letett s mint kis gyermek került ki ment-velük külföldre, honnét szülői csak évek mul-ta tértek vissza végképen a hazába. Felesége szintén magyar nő. Mindketten a legjobb modorúak. Este felé a tábornok látogatott meg. Az udvariasságnak oly foka ez, a mit nálunk alig találhatna az ember s legkevesébbé sem keresné pedig e távoli vidéken, melyet vadnak és durvának tartanak, míg valóságban épen az ellenkezője.»

E néhány adattal kívánok hozzájárulni *Ada-Kalé* történetéhez s egyben a kegyelet adóját is lerovom katonasörm emlékének, mikor ezt a szereplésének egykori színterét, melyről a török javára tágítania kellett, véglegesen az ország területéhez esatoltuk. *Chernel* *István*.

PÁLYAUDVARON.

Illatát érzem gyászkoszorúnak
És hervadó rózsák szaga fojtogat,
Ha a komor, ködös pályaudvaron
Indulni készül egy melabús vonat.

Így indult útnak egyszer a vonat
Füstöt lehelve, búsan, csendesen,
S csak egy árva rózsza maradt a kezemben,
Mikor elvitte tőlem első kedvesem.

Vonalkerekek zúgtak gyászdánát
Egy novemberi napnak alkonyán,
Mikor sápadtan, reszkette vonatra szálltam,
Hogy eltemessük drága, jó anyám.

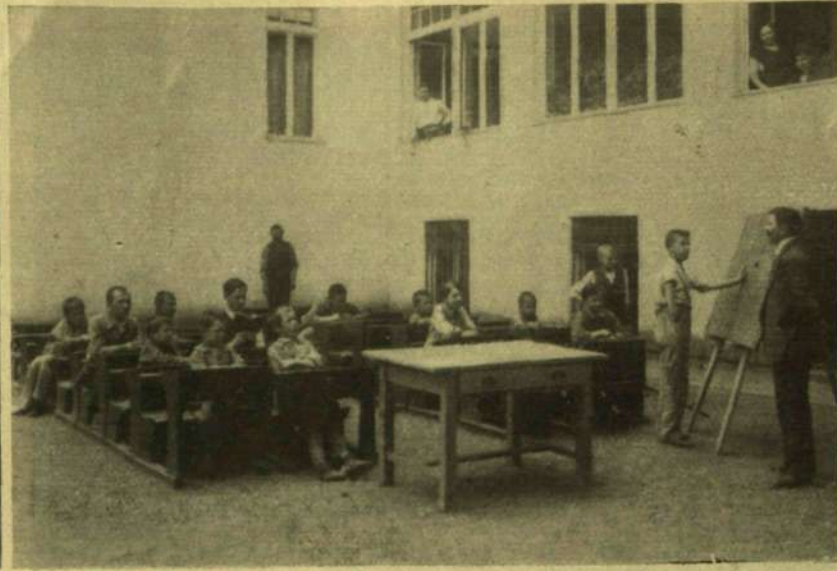
A míg mások a temetőbe járnak,
Hogy virágos legyen egy kis sírhalom,
Én könnyes szemekkel a távolba nézek
Valamelyik füstös pályaudvaron.

Lovász *Károly*.

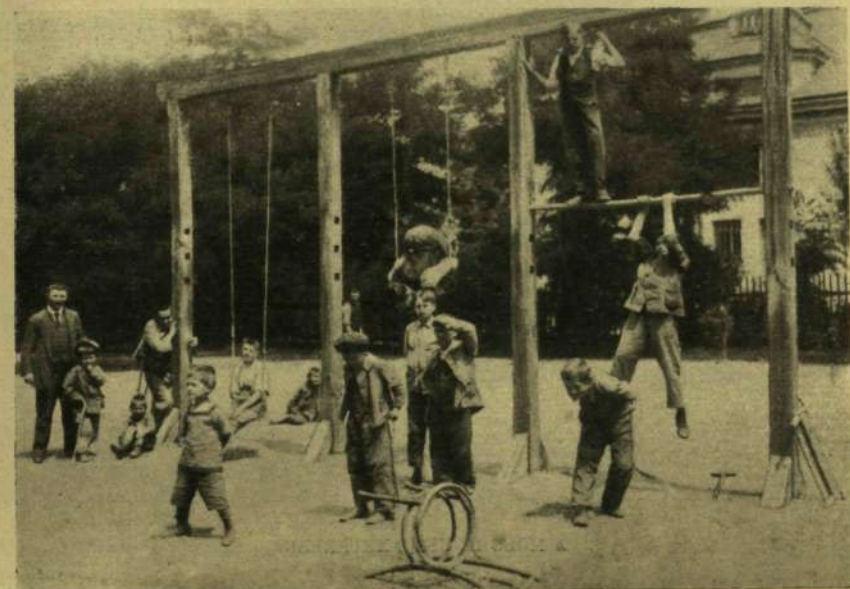
* Részben a es. és kir. hadilevéltár adatai nyomán.
** A birtokomban lévő kéziratos törzskönyv szerint, mely a magyar nemes testőrség létszámát és tagjai-nak személyére vonatkozó adatokat tünteti föl 1760—1823-ig. *Chernel* Mihály a felvett testőrök sorában a 31-ik volt.

MUNKA A MŰHELYBEN.

TANÍTÁS AZ UDVARBAN.

TORNAGYAKORLATOK.

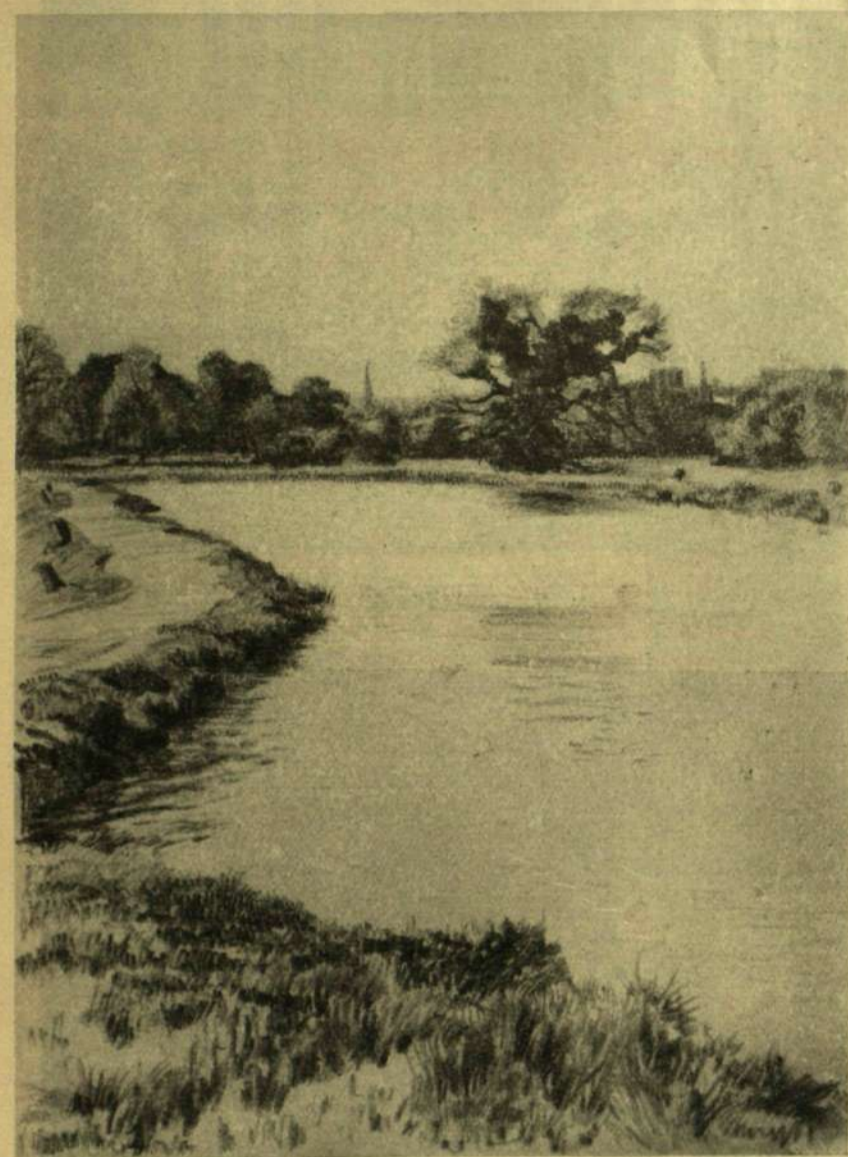

KERTESZKEDÉS.

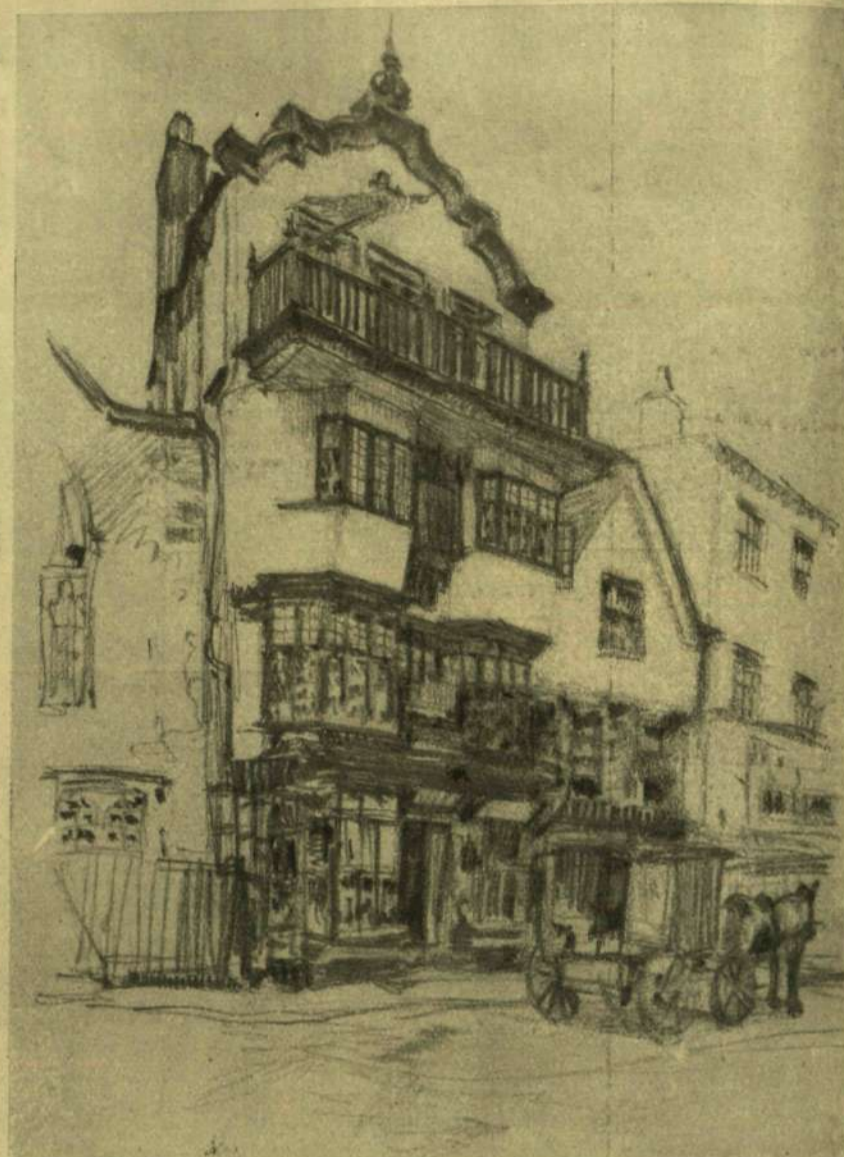
A NYOMORÉK GYERMEKEK OTTHONA BUDAPESTEN.

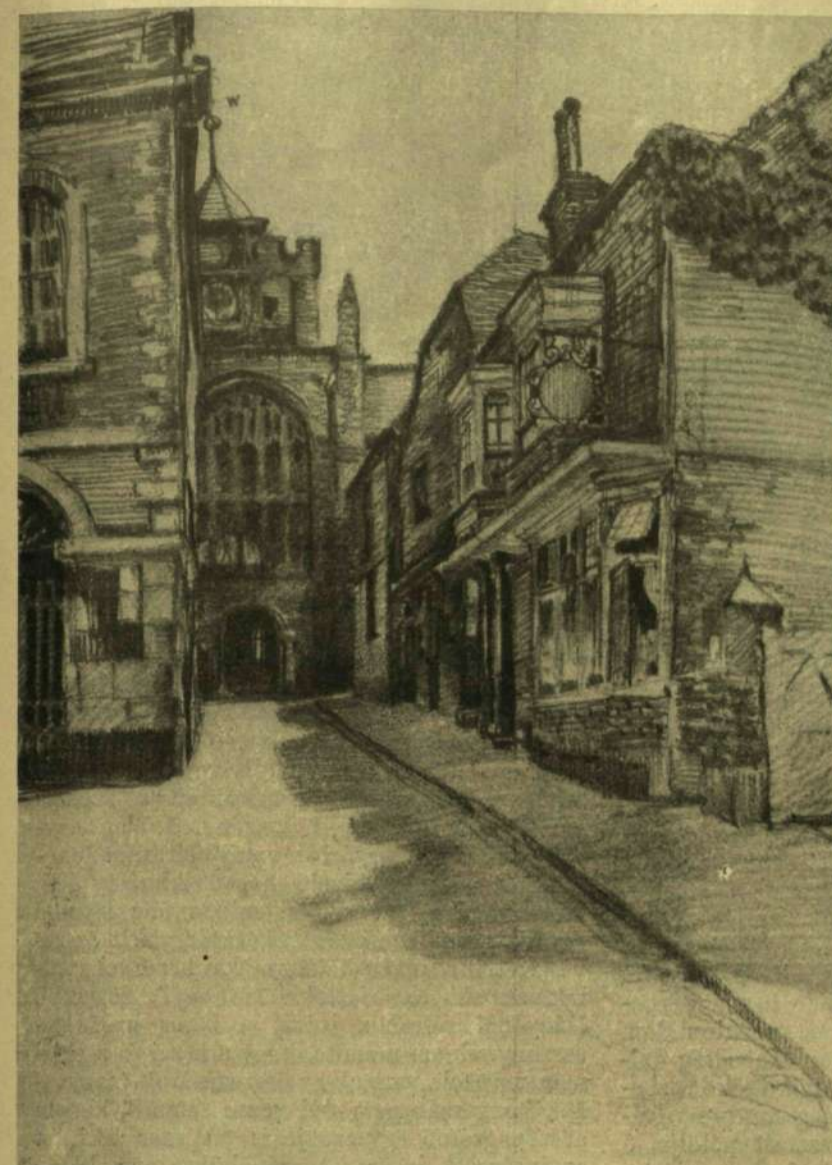
1. Mészkeskedés. — 2. Az üvegházban. — 3. A melegágyak között. — 4. Tehénfejés.

AZ EXETERI CSATORNA.

A MOLS HOUSE EXETERBEN.

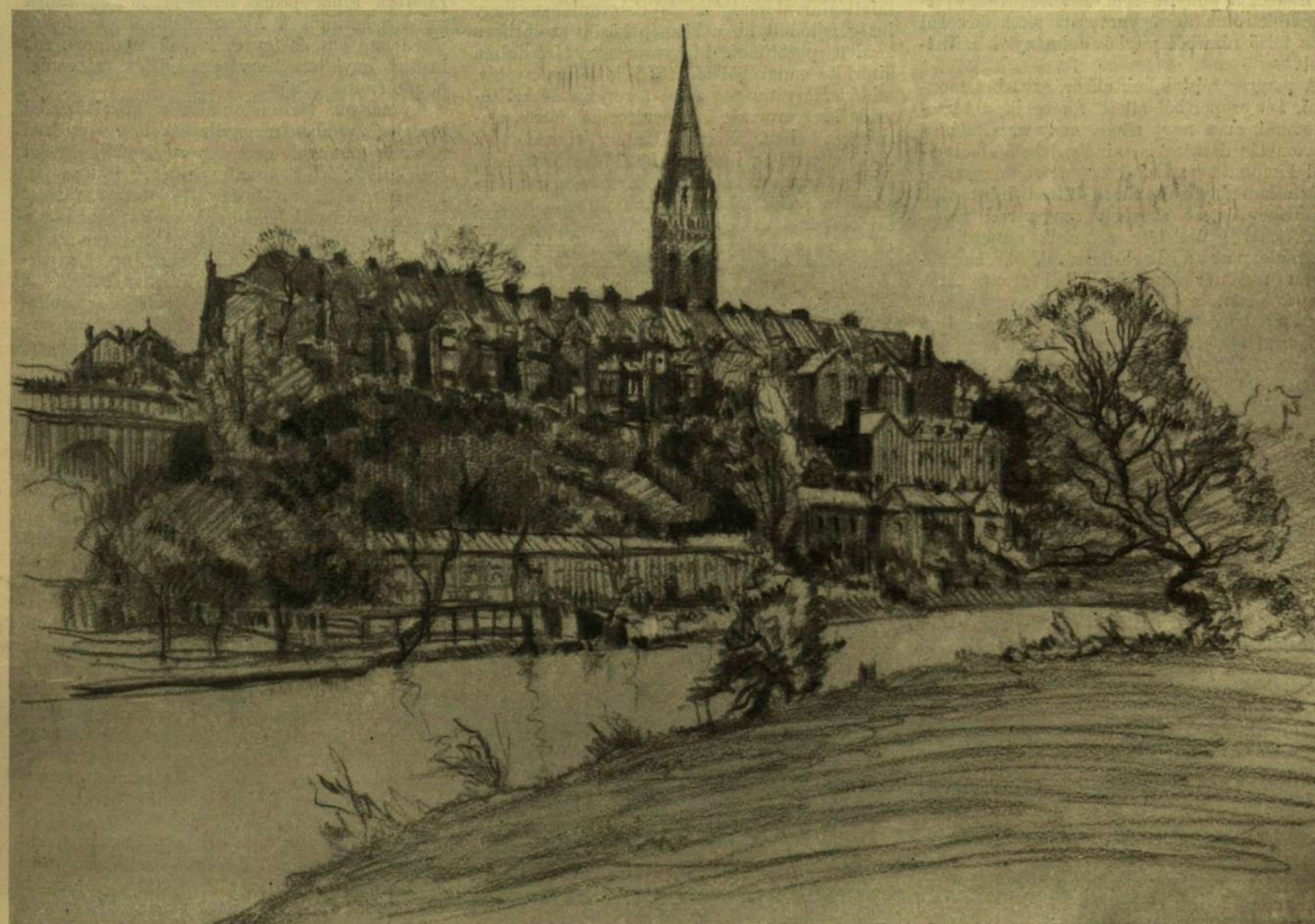

OXFORDI UTCARÉSZLETEK.

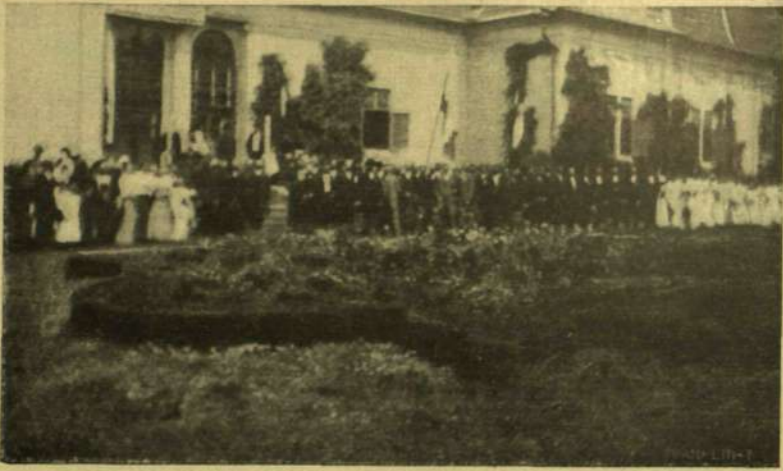
NEWLYN HÁZAK.

ANGOLORSZÁGI KÉPEK. — Lénárd Róbert rajnai.

AZ EXETERI SZÉKESEGYHÁZ.

ANGOLORSZÁGI KÉPEK. — Lénárd Róbert rajnai.

A zászlószentelés. A VENCSELLŐI KATHOLIKUS EGYLETEK ZÁSzlóSZENTELÉSI ÜNNEPE GRÓF DESSEWFFY MIKLÓSNÉ VÉDNŐKSÉGE ALATT.

A védnököt hazakisérő közönség.

AZ ÉBREDÉS KORSZAKÁBÓL.

A mozgalmak, melyek az 1859-iki háború után megindultak, országszerte felébresztették aléltségéből a nemzetet. A pesti hangulat és a jobb jövő reménye gyorsan terjedt a vidéken is. Előbb a nagyobb városokban, onnan a falukban épen olyan volt az általános politikai hangulat, mint az ország fővárosában. A magyar ruha viselése olyan általánossá vált, hogy csak az egyes notorius swartzgelbek meg az abszolút-kormány hivatalnokai, az akkor úgynevezett 'Bach-huszárok' jártak német öltözetben és hordták czilinder-kalapot. Öregek, ifjak, nők, férfiak, gyermekek, mind magyar szabású ruhát viselnek. Az öregebb urak is kalpagban, túri süvegben, sarkantyús csizmában jártak. A farsangi bálakban nem lehetett frakkot látni. A férfiak atillában, a leányok himzett pártákban, ingvállas szép magyar derékban jelentek meg. A diákok az előadásokra is pitykés dolmányban, sarkantyús csizmában jártak. Némelyeknek olyan nagy taréjú sarkantyúja volt, hogy pengése messze elhallatszott. A frakkokat annyira kipusztítottuk, hogy levágtattuk róluk az úgynevezett fecsekarkokat és a felső részéből pitykés dolmányt készítettünk.

A magyar társadalom akkor, azt lehet mondani, két csoportból állott. Az egyik a társadalomnak az a nagy zöme, mely az általános elnyomatás dacára is minden lehető alkalommal kimutatta szabadságszeretét, Magyarország alkotmányának visszaállítására irányuló törekvéséért és az abszolút rendszerrel szemben érzett gyűlöletéért; a másik csoportja a társadalomnak a Bach-huszárokból, az abszolút rendszer hivatalnokaitól állott. Ezek maguk között, a katonatisztekkel és a hozzájuk csatlakozó néhány reakcionárius értelmű polgárral társulva, külön társadalmi csoportot képeztek. Együtt voltak, együtt tartották össze-jöveteleiket, szórakozásaikat, mulatságaikat, mert hát tulajdonképen kénytelenek is voltak vele, mert a társadalom nagy zöme kiközösítette őket a maga köréből.

A társadalom megragadott minden alkalmat arra, hogy nyilvános összejöveteleket tartson, a hol érzelmeit kifejezésre juttathatja. E tekintetben jó alkalom volt a Kazinczy-ünnepélyek tartása. Ezen ünnepélyes összejövetelt már Pesten engedélyezte a hírhedt Protmann rendőrségi főnök is, hát a vidéki apróbb hatalmaságok sem merték azt megakadályozni. Előbb csak a vidéki nagyobb városokban, később országszerte, még az apróbb községekben is tartottak Kazinczy-ünnepélyeket. Az ilyen ünnepélyek első része hangversenyszerű előadásokból állott, a hol hazafias költeményeket szavaltak. Kazinczyt és a magyar irodalmat méltató felolvasásokat tartottak s lelkesítő ének és zenedarabokat adtak elő; az előadást pedig mindig a 'Szózat' elnevelésével fejezte be az ott megjelent közönség. Az ilyen előadást mindig társas lakoma követte. A rendezőknek gondjuk volt arra, hogy ezekre a lakomákra ne jöhessenek el olyan résztvevők, a kik az ilyen lakomáknál elmaradhatatlan tőzstok alkalmával a szónokokat érzelmeik szabad kifejezésében feszélyezhetnék. Voltak is azon szónoklatokban a jobb jövő reményének olyan határozott kifejezései, melyeket az akkori hatóságok

szigorú következményekkel járó hivatalos eljárás tárgyává tettek volna.

Reményi azután művészi körútra indult az ország nagyobb városai. Mindenütt ünnepelték, mindenütt általános lelkesedést keltettek hangversenyei és a hangversenyek után tartott közvacsorákon elhangzott felkőszöntőkkel nemcsak a kiváló művészt éltették, hanem fohászokdtak a szabadság hajnalának mielőbb való elkövetkezéséért is. Azok az ország csaknem minden nagyobb városában megtartott hangversenyek, a tapsok, az éljenzések elhangzottak, de maradt Reményi Ede művészi körútjának egy messze időkig fennálló emléke is. Midőn Reményi Ede hazajött, csudálkozva tapasztalta, hogy a világirodalom egyik legnagyobb költőjének, a szabadság dalnokának, a magyar nemzet egyik örök büszkeségének: Petőfi Sándornak még nincs nyilvános szobra. Hogy ezt a mulasztást pótolja, ő minden hangversenye jövedelmének egy tetejes részét egy Budapesten Petőfi Sándornak állítandó szobor javára tőkésítette.

Abban az időben az előző év rossz termése miatt Horvátországban és Szlavóniában nagy inség fejlődött ki, a közép között az éhínség kezdett pusztítani. Magyarország társadalmi körülte emlékéből az 1848-iki eseményeket, midőn Horvátország népe fegyveres kézzel támadt Magyarország és Horvátország közös szabadsága ellen. Nem tekintett visszafelé a múltra, csak az inséggel küzdő embertársait, az egy hazának fiait látta. És a magyar társadalom széles körű akcióit indított honfitársai inségének az enyhítésére. Országszerte gyűjtették az adományokat, egy vasárnap délelőtt a nemzeti színházban nagy hangversenyt rendeztek a horvátországi inségek javára, melyben a nemzeti színház legkiválóbb művészei vettek részt s a mely hangverseny 3000 forintnál többet jövedelmezett, mert a közönség egészen megtöltötte a színházat, sőt igen sokan azért maradtak el, mivel már jegyet nem

A tavalyi július 8-iki örkényi Ágyúkatasztrófa színhelyén emelt emlékmű.

Dr. Oláh Gyula.

SADAGORA.

És pihenj meg a hetedik napon, mondja a biblia. A hetedik nap a zsidóknál a szombat, amikor még az állatok sem szabad dolgozni. De a világtörténet, a nemzetek sorsa nagyot szaladt, a mióta az Irást megirták, sőt törvénytű tették és néha nagyon nehéz bizony még a legihűbb embernek is betartani a szent parancsot.

Felsőmagyarországon nagy dolog az, ha valaki megkapja a postát. Ez annyit jelent, hogy a kis ruthén községek közül ő hordja a leveleket és a csomagokat az állomásra, az állomásról viszont az apró levélkeket eldöcöz az isten hátamögött levő falvakba. A m. kir. posta ezeket a járatokat fuvaros gazdáknak adja ki. Felsőmagyarországon a fuvarosgazda rendszerint zsidó és nemrégiben egy ilyen jámboreltű ember kapta meg valahol a postát. Nagy volt az öröm, hiszen az állammal kötött szerződést, örökös jövedelme van. Igen am, de mi történjék a bibliával? A hetedik napon, — hogy Mózes nem gondolt akkor Felsőmagyarországra! — nem szabad dolgozni se a gazdának, se a lovának. Pedig a postát okvetlenül kell szállítani. Kisegítő fuvarost, keresztény vallást még csak kap szombatira, de fájdalom a lova sem dolgozhat. Új lovakat pedig nem szerezhet és ha szerezne is, az is csak az övé volna, az se vihethé a postát szombaton.

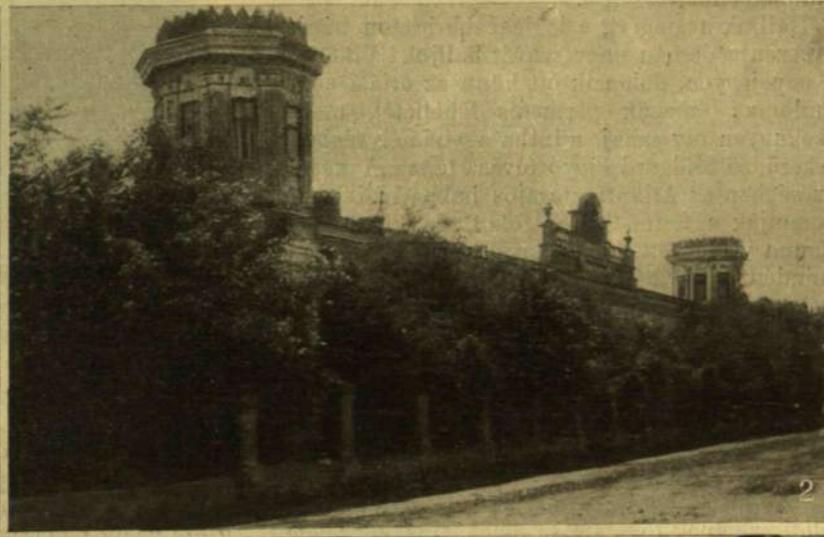
IMÁDKOZÓ ZSIDÓ.

rába. Mert széles a világban ismert hely Sadagora.

Ott lakik a híres Friedmann familia, a mely a csodarabbikát adja egész Bukovinának, a szent embereket, a kiknek minden szava parancs és törvény. Messze országokból jönnek szívükben megtört, tanácsokra váró emberek, a szent férfiú elé érve kitarják lelküket és várják, hogy mit mond ő, mert a mit ő mond, az bizonyosság.

Egész Sadagora csak néhány utcza, teljesen keleties, van benne valami a sziibériai deszkatarvárosok hangulatából, sok kis hotel, minden házban öt-hat bolt. Itt kell szállás és kell üzlet, mert nagy az idegenforgalom, sokan járnak a Rebe elé, hogy az segítsen rajtuk.

De milyen gyönyörűen is lakik a Friedmann-dinasztia. Az út mentén tölgyek és fenyők közül kipompállik a keleties, vöröstéglából épült palota, homlokzatának középdíszát két fekvő oroszlán, közöttük a tíz parancsoló kő-

1. A templom. — 2. A csodarabbi palotája. — 3. Sadagorai utca. — 4. Sadagorai omnibusz.

SORBAN ÁLLÓ MENHIR-KÖVEK CARNAC MELLELT.

A REJTELMES BRETAGNE.

Irta PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

II. Morbihan.

A nantes-i vonat végnélküli morotvák ingoványos tájain robog tova, — megannyi tört üvegdarabként ezernyi kis víztükör világit a viharos ég alatt. A torkolló Loire mocsarai, szigetvilága ez; a nagy forradalom rémnapjai alatt őrült vadakként itt bújdostak azok a papok, kik a «fullasztó» szörny, *Carrier* «noyades»-jaiból, — pár százan a sok ezerből, — megmenekülhettek. Ott a nádon túl a tengerre megesedő folyón úsztatta le a Konvent Biztosa áldozatait az éjben s mikor már jó messze voltak, kinyitatta a kötözött apácák és papok alatt a bárkák zárrajáró fenekét. A mellékszóknakról röhögő pribékek szigonyozták le a küzködő szerencsétleneket. Borzalmas képek... Csak egyet nem értünk s ez nagy kérdőjel az egész francia forradalom lélek-tanában: az elmebeteg Carrier tán *nyolcz* társával rendezte mindezt, az egész Nantes gyűlölte, utálta őt s hetven ezer (!) lakos közül mégse akad egyetlen egy se, a ki az ebet leütötte volna. Némán vitték magukat a vágóhídra. Hol a híres «gall düh»? Valami nekünk érthetetlen hibbanas van itt a közmondásos francia brávúrban és bátorságban. És így volt ez a többi vidéki városokban is. De tovább! A képek gyorsan változnak, vonatnak az égen siető tépett felhőkkel fut versenyt.

Halljuk a tengert, a legigazabb breton bárd, a «szent» óceán nagy szavát halljuk! Viharos a napfényben, dolgozik ott künn az óriási «sómalom»; érezzük permetés lehelletét, mely csakugyan oly szilaj, mintha a vizimélységben tekerődő Midgard kigyó fúvása lenne. A messzeségben az Atlanti «tarajos habparipái» ostromolják a Saint-Gildas fokot, de híres Madonna vigyáz ott, ki éberem őrködik. Lát ő, tud mindent; ha bármily távolban breton hajót vérsz fenyegtet, magától kondul a saint-gildasi Boldogasszony harangja, — a nép csak ekt lesi... Mosolyogtok? Tengerre hitelnek, kik nem tudtok imádkozni: ott majd megtanultok! A vihar nemcsak a tengert, hanem a lélekbe becsapva, az emberi lelket is felkorbácsolja, — szörnyű mámor a vihar, rettegető és csábító s oly dolgokat látat, a milyenről a józan szárazföldi szemnek fogalma se lehet. Más képzelem ez; e sziveket, a hogy itt mondják, «tengervíz folyó» körül. A breton nemzedékek, századok óta a viharok mámorában él és e mámorból ő fel nem ébred soha; élete vizió s rémek fátyolán át látja a létet. Holtaknak él együtt, nappal is őket érzi, az ő jeleiket lesi, mert hisz a holtak rája várnak s szót kell fogadnia nekik. Lát lelkeket, korrigánokat, fantomhajókat, s látja a morbihani sirtfokos a fekete boszorkányt, a mint fekete keszkenőjét rázza: minden rázása minden ráncból megannyi holló száll elő s megannyi vihar magvát szórja el szárnya alól... Itt nincs menekvés, nincs okoskodás, itt hinni kell, hogy remélhessen vagyis élhessen az ember. Mennyire más a szárazföldiek kiegyező, kényelmes, józan hite! Ott benn a szárazföldön láthatok parádés nagy székes-egyházakat, de mily nagyaz úr e tágas templomokban Isten s a hívők közt! E katedrálisok csak műemlékek, — ha igazi istenházát akar-

tok látni, ide e zord partra jertek a középkori breton gothika gránit szentélyeibe. Ájtatosak ezek és bizodalmasok: kicsinyek, ép mert a hívő és félő ember mindenáron közel akar maradni Istenhez. Az elfekett falakon a breton szentek és mártírok fantasztikus formái nyüzsgönek: megannyi követei a nép kérlelő alázatának, — mind a «Père Eternel», Isten szobra felé látszanak indulni, kit a képzetet itt háromkoronás ülő aggastyánnak lát, térdei közt a golgothai keresztfeával. E breton szentek esudás intimitásban élnek nemesek a halandókkal, hanem egymással is; bizonyos búcsúkon felkerekednek falujukból és nagy néptől kísérvé procezzsiósan vizitelnek egymásnál. S még az ugyanazon név alatt szereplő szentek is tájak.

AURAYBEN A ZARÁNDOKOK TÉRDÉN CSÚSZVA MENNEK FEL A LÉPESÓN SZENT ANNA TEMPLOMÁBA.

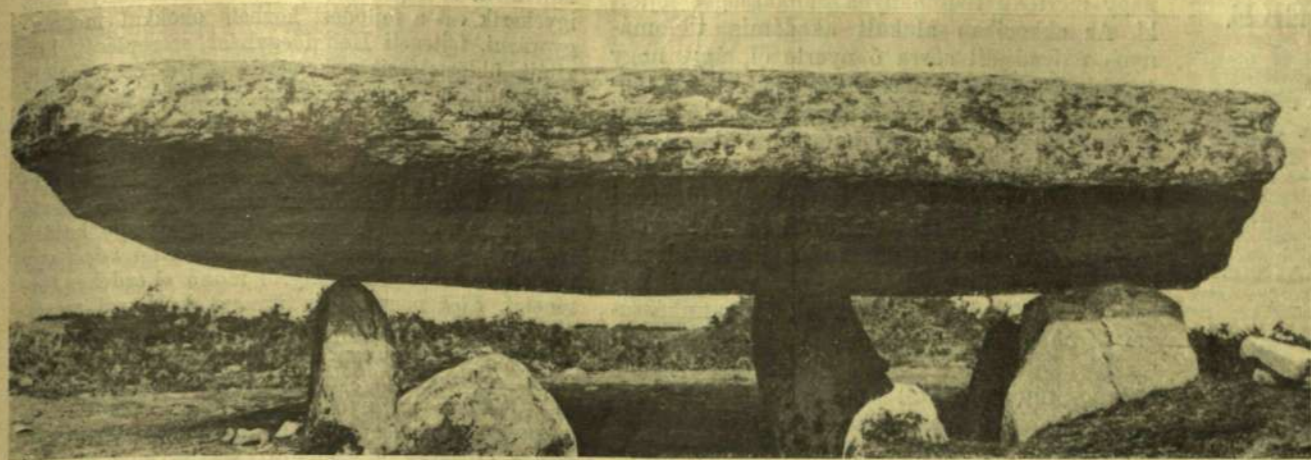
községek szerint megannyi külön egyéniségek, külön tehetségekkel. *Szent Fiace* egy helyütt a kertészek, másutt a kocsisok védnöke, *Szent Adorján* a katonák patrónusa, de Plougastelben speciell a gyomorgöröcsöt gyógyítja, *Szent Efflam* pedig temérdek szerepe közt Plouézambrebren a férjek féltékenységét szünteteti... A hány Boldogasszony van, mind önálló külön egyéniség, külön királynője a maga vidékének. Egyik «jó híreket adó», másik «mindent gyógyító», a harmadik, mint p. o. a *tregruoni* híres Madonna speciell a fiatal anyákat segíti tejhez, miért is a hívők rendszeren piczi gyermekfötkövel kedveskednek neki. S hogy közős «*Notre Dame*» nevűk daczára mégis mennyire külön szent személyek, mutatja az, hogy p. o. *port-blanc-i* Boldogasszony minden évben ünneplésen elmegy vizítve a *Clarté*-Madonnához... Hát élnek, nagyon tevékenyen élnek itt e szerafikus lények. A Szárazföld elvesztheti hitét, a Part, mely a nagyobb, ősebb elem, a Tenger erejét érzi: soha. Él a vallás itt, — vonatunk Vannes-on túl ép *Auray* elé ér, nézzünk be a *Szent Anna* híres templomába. Ó Bretagne-nak legnépszerűbb, mondhatni nemzeti szentje; főként a fiatal mátkapárok áhitják eskető áldá-

sát. S a ki látta az auray-i Szent Lépésón térdén állva kúszni fel a zarándokokat, az elfogja hinni, hogy nehéz a breton élete s nagy szűk-sége van neki az égiek istápoló jóakarata.

Él a vallás itt. És nem anyagias, üres szertartás ez, hanem valami *vágygyal teli átszellemült érdeklődés a lélek sorsa iránt*. Itt a főmomentum. A bretont mindenekfelett a halál-utáni lét foglalkoztatja, — Renan szerint, ki maga is breton volt, ez a kelták legszebb és legjellemzőbb ösztöne. Mi lesz «azután»? Ezt találgatja, ezt színezi ki csudálkozó, dús képzelemük a hiten át a poézis akkora túlvilági birodalmává, melyhez képest ez a fogható földi lét igazán kicsinyes kicsiség törpül. Minden káprázat, — a földi mulandóság közepette, szerintük, csupán egy igaz és örök valóság van: a szeretet. Ez az, a mi odaát is megmarad, sőt még szebbre folytatódik. A breton szerelmesek tudják ezt s nem csak az egyik, hanem a másik létre is egyesülnek. S ez a másik a főbb. Bús szerelmi dalaik csak a jövő lét reményének gondolatára vidulnak fel... E gyöngéd miszticizmus a forrása a «Kerek Asztal» egész bájos lovagi költészetének, a Lancelot-k és Guinevrák, Tristánok és Isoldák szerelmének. Mely e szerelem, mint a tenger s örök, mint annak zúgó, viharzó rejtelmek.

*

«*Morbihan*» annyit tesz keltául, mint «kis tenger»: szigetekkel tarkázott kis tenger ez Auray alatt, szomorú nagy öböl, melynek sejtelses vizét Maupassant szerint «babonák vihar» dűlja, hullámozgatja. Kocsink rég elhagyta már a nyájas, ósdi városkát, hol nyoma sincs többé a pöffeszkedő francia radikális-musnak, s mindenki csak rojalizmusról sut-tog... csöndesen döcögünk tova az elárvult tájon a nagy óceán: *Plouharnel* és *Carnac* partjai felé. Meglátszik, nagyon vad szelek nyargalhatnak erre, a vihar ördögös körömmel szaggatja a tájképet, — lapul a tüskés sötét cserje a halmokon, a fák dereka gyötörtten hajlik s gallyaik megannyi fantasztikus karokként meredeznek a sápadt égnek. Itt-ott nedves rétek zöldelnek, elnyúló sarkuk titkolózó bozót alá búvik; melyek az árnyak mindenfelé. Utunk a lombalagutak alatt olykor ejfeli sötétségbe visz bele, — és ha kijövünk, akkor sincs sokkal világosabb. Furesz ez: fényes dél van és mégis mintha már estelednék. Bámulunk, aztán megborozunk; varázslat erejével ernyeszt ez a kisértesítés, bágyadt fény. És a hogy e félhomály, e babonás hangulat lassan lelkünkbe szűrődik, döbbenne kezdjük érteni, hogy az emberek itt nappal is fantomokat látnak. Écsönd, e nagy elhagyatottság közepette titokká, rejtellemmé lesz minden, — jelentős jellé meg a levél zizegése is. Ha madár *(er grekir)* száll, az csak halálhírt vihet, ha bokor zörren, az csak a *begoull-nosz* a vampír leskelődése lehet, s ha a szél vijjog nyoszörögve, az bizony az *Ankou*, a halál szekerének a nyilorgása. Mindenütt (főként ereknél, hidaknál) rémek, *spons-tail-ok* vetnek tört a gyötörtet halandóknak... És mind e hiedelmeket csak táplálják azok a fantasztikus, óriási gránit emlékek; *menhírek* és *dolmen*-ek, melyek Carnac felé egyre szaporabban vetik fel a bozótól rejtelmes fejüket. A kocsis ostorral mutogat s egymás után nevesi meg őket: *Cucuny*, *Mané Kerioned*, *Ke-*

A LOCMARIAQUERI «TABLE DES MARCHANDS» NEVŰ ÓRIÁS DOLMEN-KŐ.

A GÉANT DE KERDERF CARNAC MELLELT.

riaval, *Runesto*, *Kergaval* és a többi. Megállunk, leszállunk.

Az ember elámul: micsoda hit micsoda cyclopi eszközökkel állíthatta talpra ezeket a bizzar és óriási emlékeket? A menhírek (*men*=kő *hir*=hosszú) hasított, olykor nyilván faragott monolithek, melyek rejtelmesen állanak magukban egy-egy tumulusz-tetőn; rendszeren 4–6 méter magasak, de akad közöttük 25 méteres óriás is, mint a közeli *Locmariaquer* felszízeget levő 200-000 kgr. súlyú *Men-er-Hroeck* (tündérkő), mely a krónikák szerint ezerkétszáz évvel ezelőtt dűlt el villámcsújtottan. A dolmenek, mint nevük is mutatja (*dol*=asztal, *men*=kő), kőasztalok, vagyis tétőlapokkal ellátott megalitikus gránit házikók; van óriás ezek közt is, mint p. o. a locmariaquer-i «*Table des Marchands*». Állunk és törjük a fejünket: mik ezek mind? Siremlékek, — isteni tiszteleti vagy fejedelmi monumentumok? Nem értjük, — és a hogy tovább haladva a csöndes kis Carnac faluba érünk, bizony a Miln-múzeum öre, a tudós *Rouzié* úr se tud biztos felvilágosítást adni nekünk. De kivizs bennünket a falu mögé a *Kermario*-nak nevezett híres *alignements*-hoz. Itt csakugyan szemünk, szánk elláll: három sorban kétezer menhir sorakozik előttünk a sivar tengerparti tájon. És úgy mondják, ez csak a maradék, — hajdan tizenkétezer volt!

Hát a tudomány ép oly néma marad ez őskori emlékekkel szemben, mint bámulatlunk; e tizezer, esetleg több éves menhírek és dolmenek ezéja, hivatása pontosan ma se állapítható meg. *Rouzié* úr csak arra figyelmeztet, hogy a gránitóriások e hármás sora napkelet felé tekint s tán mégis isteni tiszteleti ezéja szolgálhatott. A monolithek keletről nyugat felé egyre nagyobbodnak s a végén egy *Cromlech*-nek nevezett körönddé formálódnak. Itt e kör közepén állt volna a Nap-kő, a *Hirmensul*? Lehet, — lehet az is, hogy az egyes monolithek a kőkorbéli törzsszervezet egyes főembere, vagy azoknak sírját jelképezték. A kelták *druidá* papjainak azonban vajmi kevés közül lehet ahhoz a rejtélyes néphez, mely itt előttük élt s a megalitikus emlékeket emelte. De, *Rouzié* úr szerint, egy körülbelül biztos: e nép már a földet művelte. Egyes dolmen-lapokon stílzált búzakalászkok láthatók vése, másokon pedig egy-egy eke elé fogott ökor rajza vehető ki. A nép kelta képzele persze mindezt másként fogja fel. Szerintük e menhírek ellenséges katonák, kiket Szent Kornély pápa (?) kővé változtatott, — e kőkatonák évenként csak egyszer élnek fel, és pedig karácsony éjjelén, mikor is megmozdulnak s a vízhez — inni mennek... Breton hit szerint egyebiránt ez az egész táj a *Korriganok* (*Korr*=kicsi, *guen*=tündér) birodalma; a törpe tündérek e kővek alatt kinekesek s az «aranyiszmas Caesar» aranykoporsóját őrzik. Ezért ásna a tudósokon kívül a parasztok is itt oly sokat, — a nép a tumuluszok kőbaltáit aztán villámháritónak s egyéb babonás rítusokra használja. Legfureszább e rítusok közt a *mel-beniquet*, a «szent kalapács» szerepe. A szent kalapács egy ilyen kőkorbéli kis csákány, s arra való, hogy a nehezen haladó ember fejét vele — «az Atya, Fiú, Szentlélek, Három Isten nevében» — öszszetörjék, s így «megszabadítsák őt a halál borzalmaiból». E barbár szokás még a legutóbbi időkig is fenntartotta magát, s rendszeren a falu legöregebbje vállalkozott a homlokotörsére. Maga a «mel-beniquet» a sekrestyénél állott a temp-

lomfal rejtékében, — ma már persze mindet elszedték: ott láthatók a carnaci múzeumban. Megnéztem őket s láttukra, bevallom, a vatikáni katolikus Róma egy ősrégi czeremóniája jutott az eszembe. Az, hogy a halott pápa koponyájára is hármat szoktak volt koppintani ezüst kalapácsal... Nyilván nemzetközi, közös őshagyományval van itt dolgunk.

De e maig is élő őshagyományokra más példát is idézhetek én itt breton földön, — és pedig egy oly ritusban, mely a messze kelet Priapus-kultuszát látszik egyesíteni az európai modern vallásossággal. Itt Morbihanban ős időkől fogva az volt a babona, hogy az eladó leány, a ki holdváltozókori rául a *Cruz-Moquen*-nek nevezett dolmen egyik kővére, — «sur la pierre chaude», — hamar férjhez megy... Nos a breton papság küzdött egy darabig a

ST. ANNE D'AUREY-I HÁZASPÁR.

babona ellen, de aztán belátta, hogy meg kell alkudnia vele, — mint a hogy megalkudott az egyéb pogány kelta hagyományokkal is, midőn a menhírekre egyszerűen keresztet tűzetett. Denike az egykor tilos babona ma már hivatalos szent czeremóniává lett itt Carnac-ban, — a leányokkal nem kell többé bujkálniok, hanem tavaszszal maga a plebános vezeti ki őket procezzsióban a *Cruz-Moquen*-hez s ajtatos ima közben ő maga ilteti a hajadonokat sorjában, egymás után a dolmen kövére... S mind boldogok, mind hiszik, hogy bizony férjhez mennek. S a hit, tudjuk, erőt ad! Sok bóbítas leányfő... most is itt vihognak körülöttük. Előre örülnek már az eljövendő tavasz szerelmes czeremóniájának...

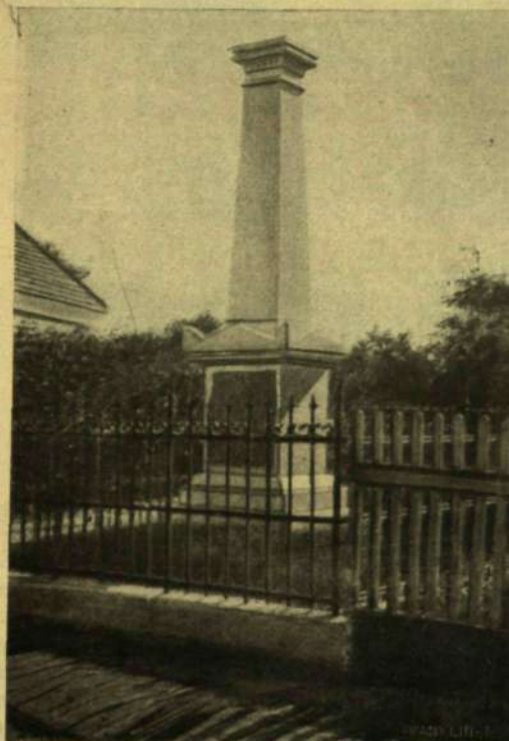
*

Figyelek szavukra, aztán megszólitom őket, de bájos: sokan még ma se tudnak egy szót se francziául! Tovább évdőnek az Artus király dallamos, bizarr nyelvén, mely tényleg oly idegenszerű, hogy nem hasonlítható egy más idiomához sem. Pedig a tudósok szerint Európa ez őslakó keltái indogermánok, — egykor világbíró hatalmas nép, mely azonban utóbb a római terjeszkedés és az erre visszaható népván-

darlás két malomköve közt megöröltetett. Ma már csak györen vegetálnak Walesben, Skóciában, Írlandban, — és itt Bretagneban. E kelta telepek nyelve ma is rokon: a breton érti úgy az angol, mint a skót és ír testvérek nyelvét. A szellem mind a hármójuknál egy ugyanaz, — se Anglia, se Franciaország nem bír e faj rejtelmes és szívós ösztöneivel. Pedig legyőzték őket, — hisz az egész breton epika s vele együtt a győzők egész középkori lovagi költészete ahoz a nagy Artus királyhoz fűződik, ki a VI. századbeli kelta végveszedelemnek az utolsó nagy hőse. Artus mint a nyugatangliai silurok fejedelme, utolsóként szállt szembe a diadalmas angolszászokkal s a britt kelták az ő hanyatlása után vándoroltak át a szomszéd Britanniába: Bretagneba. E hősi hagyományok persze csak négy-öt század múlva alakultak irott epikus anyaggá, és pedig a *Nennius* és *Gaufrey Arthur* breton püspök keze alatt. E költő historikusoknál Artus már győztes breton nemzeti király s a nagy varázsló bárd *Myrdhin* (*Merlin*) is megjelenik mellette; Artus nem ellenségei, hanem lázadó unokaöccese, *Modred* győzi le, és pedig azáltal, hogy bábajos feleségét *Guinevra* (*Gwenhwyvar*) királynét eleszabitja. A király nagy csatában megöli ugyan az árulót, de maga is sebet kap s *ellünik* a bábajos *Ultima-Thulebe*: a messze *Avalon* szigetre. Innen a híres breton mondás: «eltűnt, mint Arthur!» De Artus csak eltűnt, nem halt meg: a breton hűség szent hite ez s az ősrégi «*Bale Arzur*» (*Marche d'Arthur*) énekeknek ma is az a hatalmas refrainje: «Nem, Arthur nem halt meg!» A nép híven hiszi: vissza fog ő még jönni egyszer...

E csudás király a hagyomány szerint a walesi *Caerleon*-ban tartotta szép *Guinevrájával* fényes udvarát. Sok száz hölgy és nemes lovag sürgött kettejük körül, de Artus csak a legvittebb és legfenköltébb tizenkét hőst engedte leülni «*Kerek Asztala*» köré. Ösemjük a főbeket: *Yvain*, *Lrec*, *Gawain*, *Wigalois*, *Wigamur*, aztán mindenekfelett: *Tristan*, *Lancelot* s *Perceval* (*Parsifal* vagy a britt verzióban *Peredur*). E lovagok mind messze kalandokra indulnak óriások, törpék, szörnyek és varázslatok ellen, mindig, hogy a gőgöt büntessék s az elnyomottakat, főként a nőket védelmezzék... Ime itt áll előttünk készen a legyőzött kelták egész bábajos, gyöngéd és misztikus költészete, melyből legyőzőik lovagi világa majd élni fog az egész középkoron át. Mert hisz francziák, angolok, németek, spanyolok, olaszok, (sőt még a szlávok is!) egyebet se csinálnak, mint ezt az Artus-kineset fosztoztatják és dolgozzák fel a XII. század meginduló lovagi élete számára. *Chrestien de Troyes* és *Gottfried von Strassburg* *Tristant* mutatják be Franciaországának illetve Németországának; *Wolfram von Eschenbach* *Parsifalt*, *Hartman von der Aue* *Erec-et*, *Yvain-t* *Grafenberg* *Wigaloist*, *Dante* *Lancelot-t* teszi meg Európa mintahősévé. Kell-e nagyobb elégtétel a legyőzött keltáknak, minthogy ép legyőzőik emelnek oltárt az ő kinesek költői idealizmusuknak? A kelták pusztulnak, de hőseik mint Arthur «nem halnak meg»; mintegy a *Merlin* varázslatából: élnek, örökké élnek. Örökké újja születnek, — mint legutóbb is *Tristán* és *Parsifal* a Wagner zenei költészetében... No de hisz majd viszontlátjuk őket még itt, a hol e hősök kalandjai nagyrészt lejátszódtak: a rejtelmes Bretagneban. (Folytatása következik.)

HETÉNYI JÁNOS EMLÉKE.

AZ EKELI HETÉNYI-EMLEK.

A komárommegyei Ekelen emléket állítottak a múlt század első felében élt és munkálkodott kiváló magyar tudósak, Hetényi Jánosnak.

nagy mértékű tudományos munkásságot fejtett ki. Az akkoriban alakult akadémia tudományos pályadíjait sorra ő nyerte el, úgy, hogy 1836-ban már megválasztották az akadémia tagjává.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZNÉT.

A «Budapesti Szemle» most megjelent júliusi számának első helyén *Wlassics Gyula* tanulmánya áll gróf Andrassy Gyula külpolitikájáról, mely Wertheimer Ede Andrassy-biográfiáját bírálja egyből a szempontból.

Uj könyvek. *Hellai Gáspár reformátor és kora.* Irta dr. Lakos Béla. Budapest, Kóka Lajos.

kálmínista és végül unitárius. A tanulmány írója igyekszik ezt a fejlődést korabeli okokkal megmagyarázni, fejtegeti Hellai egyházi szereplését, hitvitáit, üldözéseit s a végén rövid összefoglaló képét adja a reformáció hatásának a társadalmi és politikai életre.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: STEINBACH ISTVÁN királyi tanácsos, 48-as honvédszázados 85 éves korában.

Oberschreiberhauban. — STEINBERG MIKSA Budapest. — STEINEL JANKA 80 éves korában Győrött. — KLINDA PÉTERNÉ, szül. Fajler Karolina 78 éves korában Esztergomban.

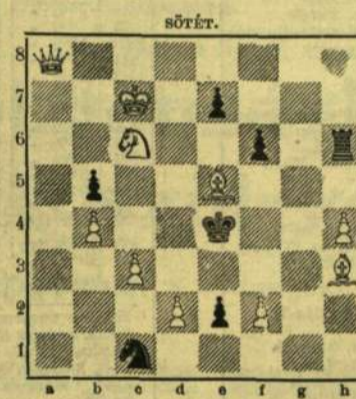
A nemzetközi állatvédő liga jelentése szomorúnak mondja azt az állapotot és felszólítja az olasz kormányt, hogy tegyen valamit a barbarizmus megszüntetésére.

EGYVELEG.

* A kegyetlen olasz nép. A nemzetközi állatvédő kongresszus, a mely legutóbb Turinban gyűlt össze, kiadta jelentését.

SAKKJÁTÉK.

2857. számú feladvány Christensen Ch.-től, Koppenhága.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad. A 2854. számú feladvány megfejtése Traxler Károlytól.

Helyesen fejtették meg: Marényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör».

Szerkesztői üzenetek.

Chopin-mazurka. Némi köszséggel van írva, de a Chopin-zene hangulatából ugyan vajmi keveset ad vissza s egyáltalán vajmi kevés benne az eredeti vonás.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 24-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Lágy tavasztól forró nyárig, a mosoly mind vécsczá válik, megvéníti a való.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Várnegye-u. 11. Kiadó-hivatall: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer's Selymet házhoz! Kérjenek mintát a mi újonságunkból fekete, fehér, vagy színeben: crêpon, laponsó, kínés, ottoman, messalin stb.

Steckenpferd liliomtejszappan. BERGMANN & CO. gyártmánya TETSZELÉ A. E. elérhetetlen hatású szereplők eltávolítására és nekilöhetően szer arc- és bőrápolásra.

Fog-Krém KALODONT Szájviz. TECHNİKUM MITTWEIDA. Igazgató: A. HOLZT, tanár.

Wiktorin Vezeték nélküli. 100 gyertyánnyal erős, óránkénti világlátásra 3-5 fillérbe kerül, nincs kábelre, bárhol vihető s semmi körülmények között fel nem robbanhat.

PALMA. A monarchia legnagyobb kocsii ártára. Árjegyzék ingyen. Modern művészi lakberendezések u. m. háló-, ebéd-, uri szalon berendezések a legegyszerűbb kivitelű a legnőbbbig.

Kocsiárucsnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4. Patyi Testvérek bútorendezésében, Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 7. sz.

Soványító. A nem graziosus és kényelmetlen kövérseg, elhízás elleni küzdelemben, ha a csípőt és hasat karcsúsítva kell az idegcsomók (vonalak) szépséget meőrízni akarjuk, teljes bizalommal használhatjuk.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknak, közsvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású.

A leányok előszeretettel „Berson” sarkot viselnek cipőjükön! BERSON a legjobb márka valamennyi gumisarkok között. Cipészétől határozottan az új BERSON-gumisarkot kérje aranydobozban!

fiatalos üde és tisztaság arcu lesz. ha a világhírű Vukovári Goldstern-arczenőöszt és szappant használja. A rá egy-egy korona.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

Table with columns: Dél-élelt, Déltűn, A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Balatonfüred, Sopron, and departure times.

Table with columns: Dél-élelt, Déltűn, A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Berlin, Pozsony, and arrival times.

Table with columns: Dél-élelt, Déltűn, A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations like Vác, Rákospalota, and departure times.

Table with columns: Dél-élelt, Déltűn, A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins like Rákospalota, Sopron, and arrival times.

Table with columns: A vonatok indulása Buda-Császfürdőről. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers and destinations like Esztergom, Páliscsaba.

Table with columns: A vonatok érkezése Buda-Császfürdőbe. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers and origins like Dorog, Esztergom.

MARKT & CO. NEWYORK. HAMBURG. Lange Mühren 9. WIZEN VI. Windmühleng. Ön is egyedül kíván borotválkozni, s nem tudja, hogy a sokféle készülék közül melyiket válassza. amerikai Gem-biztonsági borotváló-kezeléket valódi damaszkeszi pengékkel... Tíz koronáért minden szakmabeli üzletben megrendelhető.

Valódi brünni szövetek az 1913. évi tavaszi és nyári idényre. Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfitruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak 1 szelvény 7 kor. 1 szelvény 10 kor. 1 szelvény 15 kor. 1 szelvény 17 kor. 1 szelvény 20 kor. Siegel-Imhof Brunn. Minták ingyen és bérmentve.

Hatása csodás! Biztos siker! 2-3 nap alatt eltűnnek a szemöldök, foltok, ráncok. Előkelő hölgyeink, Üdit, fiatalit! Az arcbőr tisztá, sima lesz tőle, kintés, pattanás, májfolt, mitesszer, szemlő, stb. biztosan eltűnik pár nap használat után.

CHINA EZÜST részletfizetésre Elek és Társa Rt. Bpest, IRODÁK: V., Bávány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrássy-ut 1. Logujabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kivánatra a postaköltség viselésé ellenében megtekintésre is szállítunk

MARGIT-CRÉME a fürangú hölgyek kedvence szépségítő szerez, az egész világon el van terjedve. Paratlan hatása szerencsés összehajlásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-ermet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyet lezár dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményt vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-erme ártalmatlan, színtelen vegyítés készítmény, a mely a külföldön általános feltételek között. Ára 1 kor.

Kriegner-féle Crème de Marguerite használati ábr. Egy tégely ára 4 kor. Próbátégely 1 korona. A legideálisabb szépségápoló és teljesen ártalmatlan, miről az alábbi hivatalos bizonyítvány tanusodik: Magyar kir. áll. vegykezleti állomás Budapest. Hivatalos bizonyítvány. Budapest, Kálvin-tér (Baross-utca sarok). Postai megküldés naponta. Kiszárolag a KRIEGER-gyógyszertárban kapható.

Magyar ágytoll 2.80 koronától kezdve kg.-kint. Legelőkelőbb beszerzési forrás: Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 2. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Rendelésnél kérjük a lapunkra hivatkozni.

CALDERONI és TÁRSA Budapest, V. Ker., Gízella-tér 1. (Haaspalota.) Prizmás utazásra, sport, verseny és vadászati célokra Zeiss-, Busch- stb. gyártmány. Új látcsövek típusok: Zeiss, Noctar, Busch, Hellux és Marlux. Utazó barometerek, uti hőmérők, autószermüvegek. Fényképészeti készülékek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZÁGYAK 1 kg. szürke foszított ágytoll 230 K, jobb 350, fészürke jó 450, szép 550, finom fehér 650, jobb 750, hófehér 850, hófehér finom 950 K. Tízgyógyó saját különlegességünk. Legkiválóbb ágytoll 1050 és 1150 K. Pehely hófehér, minőség szerint 9-10, 11-12, 13-15, 14-16 K kg.-ként. — Kész ágygyémű: 1 párna 80x58 cm. finom angoltokban, jól megöltve 502, 607, 757 K. 1 dunyha 160x116 cm. 12-20, 11-15, 14-15 K. Két személyes dunyha 200x140 cm. 12-20, 11-15, 17-28 K. Készlet tetszés szerinti méretekben és minőségben. Nagy rakár: kész alsólepedők, paplanlepedők, kész párnahajjak és hímzett asztalnemzetekben. Valamint a világhírű szeszességi vászon és vértel, 15 koronától felelőbb bérmentve. Meg nem felelő kiegészítők, vagy a pénz visszautaljuk. — Kérje nagy képes árjegyzékünket ingyen és bérmentve. Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 90. szám.

A világhírű „Schöberl“-ágy. Nappal angol sofa. Minden háztartásban elegáns és kényelmes gránit szőnyeget, egy könnyű kézművelésű rugalmas matracos ágyat változtatható át, emelőfő minden családunk kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. Kapható minden kivitelben. Szállítás a világ minden részébe SCH-BERL ROBERT udvari szállító, os. és kir. szab. gyára által, Budapest, IV., Harisbazar 4. — Árjegyzék kivanatra. Övöm a t. köszönetet Schöberl-ágyam értéketlen utazataitól.

